

Jesenice, 19. julija 1968

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja«, Železarna Jesenice, Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Smrečica na zadnjem vezniku

Ze pretaklo soboto je podjetje Kovinarsko iz Krškega postavilo na svoje mesto zadnji osmi strešni veznik in tako zaključilo svoje delo na obnovi šamotarne.

Prav tako pa tudi naši obrati, ki sodelujejo pri obnovi zaključujejo svoje delo in se pokrivanje strehe bližja h koncu.

Po vseh izgledih bodo tudi hladilne naprave nameščene v kratkem času, saj že čakajo v zgornjih prostorih sušilnice na namestitev. Remont peči 19 bo zaključen kot izgleda v petek, s tem pa bo omogočeno, da bo šamotarna lahko pričela z normalnim obratovanjem tudi z veliko pečjo.

aR

Valjarna žice na Beli poskusno obratuje

S 1. julijem je začela poizkusno obratovati valjarna žice na Beli. Obratovodjo tov. Toneta Grošlja smo prosili za kratek razgovor, v katerem naj bi opozoril na nekatere probleme, s katerimi se srečujejo naši sodelavci pri svojem vsakodnevnem delu.

V Železarju smo ob preizkušanju naprav lani in tudi letos večkrat poročali. Ome-

niti je treba, da so začeli tudi s preizkušanjem 30 t Custodis peči. S 1. julijem je za-

čela valjarna poizkusno obratovati, potem ko so se predstavili Železarne in italijanske firme Danielli dogovorili, da valjarna lahko začne po pogodbi s poizkusnim obratovanjem. Poizkusno obratovanje traja po pogodbi maksimalno 4 mesece.

Tov. Grošelj je povedal, da predvidevajo, da bi do 1. avgusta lahko že prešli na valjanje tanjših in najbolj zahtevnih dimenzij žice Ø 5,5 mm. Razen tega ugotavljajo, da so zastoje na progah in napravah v valjarni zmanjšali za okoli 10%, vendar so kljub temu še preveliki.

Velik problem predstavlja pomanjkanje vzdrževalcev na Beli zaradi česar se prekomerno podaljšujejo menjave valjev in ostala popravila. Za čimboljše izkoriščanje zmogljivosti nove valjarne bi morali imeti na voljo skupino vzdrževalcev, ki bi bila namenjena in odgovorna izključno za priprave menjave valjev ter armatur v valjarni žice. Treba bo izpopolniti normativ za dežurne električarje in ključavničarje ter

mazače, ki bi morali biti vedno na razpolago in odgovorni samo za vzdrževanje naprav v valjarni žice. Leti bi morali biti v valjarni žice tudi stalno prisotni. Zaradi premajhne kontrole že nastajajo okvare na posameznih napravah, ki bi jih sicer lahko odpravili.

Nadzorno osebje italijanske firme Danielli je pri kontroli delovanja naprav že večkrat preprečilo težje okvare. Vprašanje je, kako bo pozneje, ko bo firma Danielli izvedla primopredajo naprav. Prav bi bilo, da tudi vzdrževalci sami povedo, kaj menijo o vzdrževanju naprav v valjarni in opozorijo na probleme, s katerimi se srečujejo pri svojem delu.

Normativ valjavcev v novi valjarni žice na Beli prav tako ni popoln. Zaradi tega nastajajo težave ob vsakem bolovanju ali večji odsotnosti z dela (letni dopusti).

Iz tabele je razvidno, kakšni so bili rezultati poizkusnega obratovanja od 1. julija do sedaj.

(nadalj. na 3. str.)

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda čestitajo vsem nekdanjim borcem in aktivistom NOB ter vsem, ki nadaljujejo borbo za izgradnjo socializma

- samoupravni organi in uprava podjetja
- družbenopolitične organizacije Železarne
- skupščina občine Jesenice in družbeno politične organizacije občine
- uredništvo Železarja

27-letnica vstaje slovenskega naroda

Požig Rašice, male vasice severno od Save, pred 27. leti, je pomenil, kot v času Gubčevih puntarjev kres, ki je pozival slovenski narod na oborožen upor proti okupatorju. Kres, ki so mu sledile številne partizanske akcije širom Slovenije, je pomenil vstajo našega stoletja tlačnega naroda. Ravno zato ta dan Slovenci praznujemo kot DAN VSTAJE. Okupatorju so bile zadane sicer res šele prve praske, ki pa so se vsak dan bolj spreminjale v krvave rane, od katerih je v štirih letih tudi izkravavel.

Komunisti, skojevci in somišljeniki KP so z drznimi in tveganimi dejanji v času, ko je bil sovražnik na višku svojih moči, pokazali pot narodu, ki je stoletja trpel pod tujimi tlačitelji. Njim so sledili tudi drugi delavci, kmetje in intelektualci, na poti pa so jim pomagali vsi pošteni in napredni Slovenci in Slovenke.

Danes, ko uživamo že rezultate socialistične izgradnje, se toliko bolj zavedamo in spoštujemo odločilen korak našega naroda pred 27. leti. Spoštujemo daljnovidnost in odločnost Komunistične partije in njenih voditeljev, spoštujemo vse tiste, ki so se v teh štirih letih odzvali klicu na upor, s spoštovanjem pa se klanjamo in spominjamo vseh žrtev, ki jih je zahtevala naša narodnoosvobodilna borba.

Junaštvo, nesebičnost, borbenost, zagrizenost in vera v zmago, s čemer so bili prežeti borci v narodnoosvobodilni borbi, naj postane lastnost tudi današnjih borcev za uresničitev družbene in gospodarske reforme ter izgradnje socializma.

Naša prizadevanja morajo biti usmerjena v borbo za socialistične moralne norme v družbenem vedenju

V naši družbeni praksi je vedno bolj prisotna ugotovitev, da napredek in razvoj ter sploh izvrševanje nalog in razreševanje problemov pri nas šepa zato, ker v praksi prepočasno izvršujemo to, kar se na sestankih in sejah dogovorimo in sklenemo. Ta ugotovitev pa nedvomno velja tako za delovne organizacije in samoupravne organe, kot za občinske skupščine, republiške in zvezne organe.

K tej slabosti v naši družbeni praksi pa se z vso ostrino pridružuje tudi problem nespoštovanja naše ustavnosti, zakonodaje, statutarnih določil in drugih predpisov. Se več, nedosledna sistemska ureditev posameznih vprašanj in območij dovoljuje celo izigravanje posameznih določil in iskanje vrzeli v zakonskih predpisih in drugih pravnih aktih.

V tesni povezanosti z obema navedenima odstopanja pa je vprašanje moralne in družbene odgovornosti posameznikov in organov, oziroma sploh vprašanje socialistične morale. To je nedvomno tudi vprašanje, ki smo mu v naši družbeni praksi posvečali premalo pozornosti. Predvsem pozornosti izgrajevanju napredne, delavske socialistične morale. Izgrajevanje, dopolnjevanje in oplemenitenje moralnih načel, ki so se uveljavila v dolgoletni borbi delavskega razreda proti izkoriščanju in v naši herojski narodnoosvobodilni borbi ter v obnovi porušene in oropane domovine. Največ deformacij v naši družbi izhaja ravno iz tega, da nimamo izdelanih moralnih kodeksov in da smo moralo često zožili samo na nekatera vprašanja norm v družbenem vedenju.

Ni prvič, da so najvišji partijski organi opozorili na številna odstopanja od socialističnih norm v družbenem življenju. To so vprašanja privilegijev, parazitizma, birokratskega in drugega monopola, zanemarjanje družbenih obveznosti, egoistične zlorabe, špekulacije in druge oblike odstopanja, ki so v taki ali drugačni meri prisotne tudi v našem konkretnem družbenem prostoru.

Ze Engels je v Anti-Dühringu opozoril, da ljudje »zavestno ali nezavestno svoje moralne poglede črpajo v zadnji instanci iz praktičnih odnosov, na katerih je zasnovan njihov razredni položaj — iz ekonomskih odnosov, v katerih proizvajajo in izmenjujejo.« Z drugimi besedami vir moralnih pogledov ljudi pri nas, po zmagoviti ljudski revoluciji, ko smo spremenili proizvodne odnose in s tem položaj delovnega človeka, izhaja iz splošnih načel znanstvenega socializma v naših posebnih pogojih na osnovi pridobitev ljudske revolucije.

Čeprav je socializem pri nas že zmagal, pa nam vendarle mora biti jasno, da v zavesti ljudi še vedno živi buržoazno razumevanje morale. Ta znanstvena ugotovitev nalaga vsem progresivnim silam, da se trajno in na vseh področjih družbenega življenja borijo za socialistično moralo, kar z drugimi besedami pomeni boj za socialistični humanizem, za enotnost osebnih in družbenih interesov ter za skladnost misli, besed in dejanj.

Ta boj pa bo uspešen le tedaj, če ga bomo vnesli v našo dnevno prakso, v prakso dela vseh služb in vseh samoupravnih organov, predvsem pa kot dnevno in trajno nalogo vseh družbenopolitičnih organizacij. Prav tu pa bi naši praksi v preteklosti lahko marsikaj očitali. Preveč podrobno in detajlno so se naše družbeno-politične organizacije ukvarjale s posameznimi strokovnimi in drugimi vprašanji, namesto da bi politično ovrednotile posamezne sklepe, ukrepe, akcije in drugo ter namesto, da bi vodile družbeno akcijo proti vsem deformacijam, ki se javljajo pri izvajanju družbene in gospodarske reforme oziroma pri izgradnji socializma in socialističnih družbenih odnosov.

Znanstvene, strokovne in druge gospodarske in družbene službe so pri nas tako razvite, da so sposobne strokovno in znanstveno usmerjati naš nadaljnji razvoj ob spodbudi in nakazovanju smeri družbeno političnih organov in organizacij. Le-te pa bi morale mnogo bolj kot doslej bedeti nad tem, ali so sklepi, ukrepi, akcije in drugo v skladu s socialističnim družbenim razvojem, s socialistično moralo in socialističnim humanizmom.

Načela socialističnega humanizma in skladnost misli, besed in dejanj so bila v borbi proletariata za brezrazredno družbo njen največji zaveznik in tako morajo ostati tudi v nadaljnji borbi za izgradnjo socialistične družbe.

V valjarni 1300 letos bolje kakor lani

Na sestankih samoupravnih organov v valjarni 1300 na Javorniku so večkrat razpravljali o težavnem položaju Železarne v lanskem letu. Sprejetih je bilo tudi več ustreznih sklepov z namenom, da bi čim več prispevali k izboljšanju položaja. Doseženi rezultati v prvem polletju so zelo zadovoljivi, kljub temu da se v valjarni 1300 že dalj časa srečujejo z nekaterimi že standardnimi problemi: pomanjkanje vložka, neustrezni vložek, veliko pomanjkanje delavcev itd.

V primerjavi z letom 1967 so v prvem polletju izdelali 21% oz. 27.274 ton več gotove proizvodnje kot lani v istem obdobju, ko je znašala proizvodnja le 22.562 ton. Prav tako so zanimivi podatki o odpravi pločevine. V prvem polletju 1967 so jo odpravili 21.786 ton, letos pa v istem razdobju 28.031 ton ali 129%, če je indeks lanske leto odprave 100. V zvezi z odpravo pločevine naj omenim, da so v prejšnjem mesecu dosegli rekord s tem, da so odpravili 5.140 ton, ki je hkrati doslej največja odprava, odkar obratuje valjarna 1300. Kar trikrat so preseгли rekord izdelane gotove robe od leta 1965 dalje. Tokrat so izdelali največ, to je 4.540 ton. V primerjavi z letom 1967 je bila v prvem polletju letošnjega leta dosežena tudi večja realizacija, to je za 4%, kljub temu da so zaradi znanih težav v Železarni izdelali manj kvalitet kot prej. Tudi podatki o storilnosti v kg na uro in moža so zelo pomembni. Vsa gotova roba, razdeljena na dejansko opravljene ure, pokaže podatek, kako so v valjarni delali v prvem polletju. Storilnost v prvem polletju 1967 je bila 58,8 kg na uro in moža. V vsem lanskem letu 61,2 kg, v prvem polletju 1968 pa 74,6 kg na uro in moža ali v odnosu na prvo polletje 1967 127%. Gibanje storilnosti po mesecih v letošnjem prvem polletju je bilo naslednje: v januarju 66 kg ali 112%, v februarju 69,5 kg ali 118%, v marcu 71,7 kg ali 122%, v aprilu 75 kg ali 128%, v maju 81,2 kg ali 138% in v juniju 84 kg/h/m ali 143%.

Valjarna 1300 sodi med

obrate, ki jim je v prvem polletju uspelo povečati izplen za več kot 1%. Iz podatkov, ki so jih zbrali na obratovodstvu je razvidno, da je bil izplen izboljšán za 1,7%. Obenem so povečali tudi izvoz pločevine, ki je v primerjavi s prvim polletjem 1967 večji za 46%, izmeček pa manjši za 5%.

Obratovodja valjarne 1300 Lojze Štrumbel je v razgovoru s sodelavcem našega lista opozoril tudi na nekatere pomanjkljivosti, med katere sodijo tudi reklamacije. Nekaj reklamacij je takih, na katere kolektiv valjarne 1300 nima direktnega vpliva, kljub temu pa so tudi take, ki bi jih z vestnim delom lahko omejili ali celo odpravili. Prav tako v valjarni 1300 še vedno niso zadovoljni z delovno disciplino. Na dnevnem redu so še vedno neopravičeni izostanki, zamujanje dela, predčasno zapuščanje delovnih mest, itd. Za odpravo teh pomanjkljivosti bo treba vložiti še precej naporov.

Ce na eni strani ugotavljamo rekordne dosežke v prvem polletju, pa moramo žal ponovno opozoriti, da je stanje drugačno, kar zadeva osebne dohodke zaposlenih. Povsem razumljivo bi bilo, da bi morali biti vzporedno z rekordnimi uspehi ustrezni tudi osebni dohodki. Iz tabele, ki je bila objavljena v 28. številki Železarja, je razvidno, da je bila valjarna 1300 v juniju na 23. mestu med 27. enotami, v prvem letošnjem polletju pa na 22. mestu. Vprašanje je, kaj bi morali v valjarni 1300 napraviti, da bi lahko pri osebnih dohodkih dosegli poprečje Železarne.

Problematika valjarne 1300 je zelo pestra. Zato lahko pričakujemo zelo živahno razpravo tudi na seji DS DE, ki bo v kratkem. Razen vprašanj, ki zadevajo neposredno na proizvodnjo ter na vsa vprašanja, ki nenehno spremljajo izpolnjevanje proizvodnih nalog, pa bodo na tej seji po vsej verjetnosti spregovorili tudi o perspektivi obrata. Članom kolektiva, ki so prebrali v Železarju objavljeno gradivo v zvezi z integracijo treh slovenskih železarn, bo treba odgovoriti na vrsto vprašanj, saj je v povzetku elaborata, ki smo ga objavili rečeno, da bo v perspektivi sedanjo valjarno tanke pločevine zamenjala nova kombinirana hladna valjarna trakov. Spričo pozitivnih rezultatov in rekordnih uspehov pri izdelani gotovi robi, odpravi pločevine, povečanem izplenu, storilnosti na uro in moža ter zmanjšanju izmečka, je vprašanje glede perspektive obrata toliko bolj zanimivo in pomembno.

Danes seja delavskega sveta Železarne

Predsednik DSŽ Franc Kobentar, je za petek, 19. 7. sklical redno sejo. Na seji bodo razpravljali o ekonomskem in finančnem položaju železarske panoge in železarne Jence. Seje se bodo poleg članov DSŽ, zastopnikov uprave podjetja in družbenopolitičnih organizacij Železarne, udeležili še: poslanca Skupščine SRS Milan Kristan in Franc Braniselj, član ISSRS inž. Zupan, predstavniki sindikatov Slovenije in drugi.

O današnji seji DSŽ bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

Pojem in bistvo integracijskih gibanj

(nadaljevanje)

Kot četrta oblika kooperacije se pojavlja sodelovanje podjetij zaradi boljšega izkoriščanja delovnega časa zaposlenega osebja. Moramo pripomniti, da tu prvenstveno mislimo na izkoristek presežne delovne sile, ki se pojavlja v času redukcije proizvodnje v določenih podjetjih.

Stopnja kooperacije je, kakor smo poudarili že v prejšnjih izvajanjih, odvisna od stopnje specializacije proizvodnje. Iz tega sklepamo, da je stopnja specializacije in s tem kooperacije v neki državi toliko višja, kolikor bolj je ta država industrijsko razvita. To nam potrjuje tudi primerjava med industrijsko razvitimi in nerazvitimi državami. Poglejmo za primer

ameriški koncern Chrysler, ki je bil pred vojno povezan s 1540 podjetji. V času druge svetovne vojne se je ta koncern preusmeril na proizvodnjo tankov, letal, topov in drugega vojnega materiala. V tej proizvodnji se je moral povezati z okoli 8.000 podjetji, ki so ga preskrbovala s potrebnim materialom in s tem omogočala zaključenost proizvodnje. Pripomnimo, da je bil delež te firme v mnogih končnih proizvodih majhen. Primer za to nam je lahko proizvodnja srednjega tanka, kjer je bil Chrysler udeležen samo z 28%. Ta firma je izdelovala samo glavne dele, kovinsko ogrodje in motor, vse ostalo pa je prihajalo od drugih podjetij. Torej se je ta firma pojavljala v prvi vrsti kot organizator de-

la, nato kot monter in nazadnje šele kot proizvajalec.

Tako kot druge organizacijske proizvodne oblike, tudi za kooperacijo lahko rečemo, da ni vedno ekonomska in rentabilna. Temeljita analiza nam bo pogosto pokazala, da je kooperacijo treba izvajati na bazi decentralizacije in pri tem upoštevati posamezna ekonomska področja in transportne stroške. Na drugi strani pa nam ekonomska analiza lahko pokaže, da je v določenih slučajih mnogo koristneje iti k višjemu nivoju centralizacije, kar pomeni vse manjši obseg kooperacije. Tudi tu je pred vsako odločitvijo nujno potrebno pristopiti k podrobni ekonomski analizi, pri čemer je treba upoštevati vse faktorje, ki vplivajo

Kako smo poslovali v I. polletju 1968

Uvodoma navajamo pregled zaključenih in realiziranih naročil za obdobje od 1. 1. 1968 do 30. 6. 1968.

Obrat	Zaključeno	Dobavljeno	%
Bluming	3.655	3.606	98,6
Stekel	14.538	13.782	95
Težka proga	3.630	3.593	99,2
Lahka proga	12.633	11.523	91,4
Valjarna 2400	45.700	40.650	89,2
Valjarna 1300	27.805	23.490	84,6
Jeklovlek	4.503	3.733	83
Valjarna žice	8.015	6.468	80,9
H O P	1.005	664	66
H V T	12.870	9.998	77,8
Vlečna žica	15.735	12.210	77,5
Želbljarna	6.913	6.841	99
Elektrodni	5.576	5.553	99,8
Skupaj:	162.578	142.111	87,4

Pregled nam pokaže, da smo v skupnem seštevku zaključenih in realiziranih količin približno na nivoju preteklega leta. Stanje 1. 7. 1967 je bilo namreč takole: zaključeno — 157.015 ton, realizirano — 137.687 ton ali 87,7%. Torej okrog 5000 ton več zaključeno in okrog 5000 ton več dobavljeno. Pri tem ne bo odveč opozoriti na to, da smo se predvsem v januarju in februarju še srečavali s posledicami pomanjkanja naročil koncem preteklega leta in bi bila lahko skupna realizacija v I. polletju še večja, če bi januarja začeli z normalno proizvodnjo.

Bolj pomembno pa je ugotavljanje, da zaostajamo z realizacijo najbolj rentabilnih proizvodov in to hladno valjani trakovi, vlečna žica in vlečna odnosno luščena jekla. Čeprav skupno nerealizirana naročila predstavljajo le okrog 75% enomesečne skupne blagovne proizvodnje, pa je vsak dan več urgenc naročil kupcev za nedobavljene materiale. V nekaterih primerih je situacija več kot kritična in kupci odhajajo nezadovoljni iz našega podjetja. Kot navadno tudi tokrat ne bo odveč opozoriti na dejstvo, da kupci z dobav-

nimi roki še vedno niso v vseh primerih zadovoljni in velja tudi v bodoče posvetiti še več pozornosti točnosti odprave naročenega materiala.

STANJE NAROČIL ZA II. POLLETJE

Obrat	Zaostanki I. poll.	Naročila za III. kv.	Naročila za IV. kv.	Skupno za II. poll.
Bluming	50	2.394	791	3.235
Stekel	760	6.972	2.024	9.756
Težka proga	40	939	474	1.453
Lahka proga	1.110	5.830	1.023	7.963
Valjarna 2400	5.050	23.081	11.301	39.432
Valjarna 1300	4.320	12.726	5.048	22.094
Jeklovlek	770	2.491	313	3.574
Valjarna žice	1.547	2.836	—	4.383
H O P	341	575	104	1.020
H V T	2.870	7.013	2.338	12.221
Vlečna žica	3.530	7.565	1.817	12.912
Želbljarna	70	1.667	30	1.767
Elektrodni	20	542	42	604
Skupno:	20.478	74.631	25.305	120.414

Kot je iz pregleda razvidno je situacija z naročili za III. kvartal kar preveč ugodna, kajti če prištejemo k obstoječim naročilom III. kvartala še zaostanke iz I. polletja, je to 95.000 ton, to pa je preveč, da bi lahko do konca septembra izdelali. Za IV. kvartal je trenutno že 25.000 ton specifičnih naročil in

predvidevamo, da bodo tudi v IV. kvartalu kapacitete zasledene.

REKLAMACIJE I. polletja 1967

Vrsta reklamacije	Priznali	Odklonili	Nerešeno	Skupaj
kvalitetne	113	39	123	275
količinske	47	22	4	73
dimenzijske	6	3	—	9
ostalo	22	17	8	47
Skupaj:	188	81	135	404

I. polletja 1968

Vrsta reklamacije	Priznali	Odklonili	Nerešeno	Skupaj
kvalitetne	137	56	120	313
količinske	40	34	7	81
dimenzijske	30	15	23	68
ostalo	15	13	14	42
skupaj:	222	118	164	504

Ob koncu I. polletja 1968 imamo točno 100 reklamacij več, kot v istem obdobju la-

Poprečne prodajne cene:

Predvidena poprečna prodajna cena za leto 1968 je

bila 217,3 S din za 1 kg ob koncu I. polletja pa je dosežena 206,7 S din/kg. Vzrokov za nedosego planske poprečne cene je več, pri tem naj navedemo, da smo med letom znižali cene zelo širokim AVT in plemeniti vlečni žici, poleg tega pa je bila tudi proizvodnja omenjenih izdelkov v I. polletju izpod planskih količin.

Poleg tega se je struktura naročil v odnosu na pretekla leta spremenila, predvsem v pogledu realnega naročanja; pri tem mislim na to, da naročnik naroča tiste kvalitete, katere resnično potrebuje, kajti v času konjunktore so kupci zaradi pomanjkanja materiala kupovali vse, kar so pač dobili, oz. kar smo jim ponudili.

Z. S.

Valjarna žice na Beli poskusno obratuje

(nadalj. s 1. str.)

Dimen.	Storilnost v tonah					
	izvalj. ton	ur obratovanja	obratov. ur	efekt. ure	zastoji	izmeček
11	419	59	7.1	12.3	25.10	59
10	428	61	7.01	12.6	27.10	58
9	128	16	8	13.5	6.35	22
8	528	72	7.3	13.05	31.35	122

Največ storilnosti v tonah/h učinkovitega valjanja je bila dosežena zadnji dan valjanja pri dim. 110 in sicer 16,6 t/h. Pri poizkusnem obratovanju pričakujejo v prihodnje večje probleme le pri valjanju dim. 5,50 in 60. Kvaliteta proizvoda še ni zadovoljiva, postopoma pa vgrajujejo pribor za preprečevanje risavosti in preizkušajo razne kvalitete valjev.

V prihodnji številki Železarja bomo za kratek razgovor zaprosili še naše sodelavce, ki so zadolženi in odgo-

vorni za vzdrževanje strojnih in elektro naprav v novi valjarni žice na Beli. Pričakujemo, da bodo s svojimi morebitnimi predlogi lahko veliko koristili k boljšemu vzdrževanju naprav in odpravi problemov, ki nastajajo pri vzdrževanju.

or

Dopisujte v Železarja

ne samo na kooperacijo, ampak tudi na druge organizacijsko-proizvodne oblike v industriji, kakor tudi o pravnih lokacijah industrije.

Kombinacija v industriji je taka organizacijska oblika proizvodnje, ki obsega proizvodnjo in predelavo surovin v več postopnih fazah, potem predelavo surovin v vseh fazah in dopolnitev proizvodnje z izkoriščanjem odpadkov in vzporednih proizvodov.

Kombinacija predstavlja najbolj razvito in najboljšo obliko koncentracije proizvodnje. Hkrati kombinacija predstavlja tudi kooperacijo proizvodnje na nekem višjem nivoju, kooperacijo na enem mestu; v tem primeru se kooperacija pretvarja v kombinat.

Pogoj za kombinacijo v industriji je visoka stopnja centralizacije in koncentracije proizvodnje, zatem pa masovna proizvodnja. To po-

meni, da kadar govorimo o kombinaciji, moramo nujno misliti na stopnjo koncentracije in s tem v zvezi na možnost izvajanja masovne proizvodnje.

Z ozirom na predvojnne razmere so današnje razmere za kombinacijo kot višjo organizacijsko proizvodno obliko v naši industriji mnogo ugodnejše. Tu mislimo predvsem na stopnjo dosežene koncentracije in na vso pomembnejšo koncentracijo proizvodnih sredstev z izgradnjo novih objektov.

Razlikovati moramo tri oblike kombinacije:

— prva oblika kombinacije nastaja s spajanjem podjetij, katerih proizvodnja ima sukcesivno — stadijski značaj pri pridobivanju in predelavi surovin. Pri tem mislimo na proizvodnjo znotraj določene industrijske veje. Za primer lahko vzamemo podjetja metalurške stroke. Podjetje iz metalurške

stroke lahko obsega več faz pridobivanja in predelave železove rude. Primer za to je železarna Zenica, železarna Vreš in druga podjetja v metalurški stroki. Takšne kombinacije imenujemo z drugim imenom tudi enostavni kombinati;

— druga oblika kombinacije se poraja iz kompleksnega, popolnega izkoriščanja surovin. Pri tem lahko prihaja do spajanja dveh ali več industrijskih vej v enem samem podjetju. Seveda to podjetje mora biti osnovano kot kombinat. Zopet si pogledajmo primer iz metalurške stroke. Če se v metalurškem podjetju prične s proizvodnjo koksa za svoje lastne potrebe, je s tem prišlo že do spajanja dveh industrijskih vej v enem samem podjetju. Tak primer je železarna Zenica, ki danes ni več samo metalurški kombinat, temveč je to že tudi metalurško-kemijski kombinat. Tudi

naše podjetje železarna Jesenice pravzaprav s proizvodnjo svojih stranskih proizvodnih produktov spaja več industrijskih vej na enem mestu;

— tretja oblika kombinacije obstaja v izkoriščanju odpadkov in v proizvodnji embalaže. To nastane takrat, kadar se glavni proizvodni dejavnosti podjetja dodajo še dejavnosti, ki so osnovane na izkoriščanju odpadkov in na proizvodnji embalaže za lastne potrebe. Primer za to vrsto najdemo zopet v našem podjetju, ko železarna Jesenice koristno uporablja žlindro, ki nastaja pri topljenju surovega železa za raznovrstne druge proizvode.

Po vrstah materiala, ki služijo kot predmet kombinacije, lahko razlikujemo različne vrste industrijskih kombinatov: metalurški, energijski, strojni, lesni, tekstilni in drugo. Moramo pripomni-

ti, da ni industrijske veje, v kateri se kombinacija ne bi mogla izvesti.

Ekonomске koristi od kombinacije so zelo številne. Omenimo najvažnejše:

— zagotovitev nepretrganosti v proizvodnih podjetjih v toku delovnega procesa;

— nepretrganost v delovnem procesu ne pomeni samo ekonomike v porabi goriva, ampak tudi ekonomiko delovnega časa, kar je še mnogo pomembnejše;

— skrajševanje prevoza;

— boljše izkoriščanje surovin in strokovne delovne sile;

— manjši režijski stroški;

— eliminiranje trgovinskih posrednikov zaradi tega, ker kombinirana podjetja morajo sama odpirati svoje prodajalne, predvsem kadar gre za podjetja, ki proizvajajo proizvode široke potrošnje.

(nadaljevanje prihodnjic)

L. I.

Osvojiti moramo tri temeljna spoznanja o varstvu pri delu

(nadaljevanje)

V zadnjem času, odkar sodelujem s službo za varnost pri delu, sta se mi ostro oblikovala dva občutka: občutek skoraj popolne nemoči pri izpolnjevanju zahtev, ki jih pred službo postavlja interna zakonodaja (določila statuta, pravilnik o varstvu pri delu, pravilnik o delovnih razmerjih, sklepov delavskega sveta) ter celoten kompleks državne zakonodaje in občutek, da sem član strokovne službe, ki nima nobene prave povezave z ekonomiko Železarne.

Občutki so vedno subjektivne stvari in normalno z njimi ni primerno karkoli argumentirati, izražati ustvarjalno kritiko ali reševati probleme. Nelagodnost pa odpade čim praksa oziroma dogajanje v ožjem in širšem delovnem okolju take občutke potrjuje.

Ko pravim: »Osvojiti moramo tri temeljna spoznanja...«, ne izražam svojih zasebnih problemov, temveč probleme Železarne. Vsakdo, ki analizira stanje svojega področja dela, uporablja za to ustrezno metodo (npr. na nek način zasleduje dogajanja v svojem delokrogu, vključuje dogajanja in izkušnje drugih ter od drugih, z njimi primerja svoja dognanja, pri usmeritvi in poglabljanju v ožje strokovno področje ima možnost dokopati se do več vplivnih faktorjev in zvez med njimi itd.), s katero se delne resnice objektivizirajo in dobivajo splošno veljavo. zato imperativ v naslovu, da »moramo osvojiti« tako ali drugačna spoznanja, zadeva vse člane naše delovne skupnosti. Posebno pa tiste, ki oblikujejo predloge in sprejemajo odločitve, pomembne za celotno Železarno in za vsakega člana njene delovne skupnosti posebej.

Občutki kogarkoli so torej lahko subjektivni, če ostanejo v zasebni sferi in nepreverjeni. Lahko so pa zelo objektivni, če se porajajo vsebinsko enaki ali podobni tudi pri drugih in pa, če jih potrjujejo še podatki. Taki se oblikujejo in razvijajo v spoznanje in stališča, ki so — kot vemo — relativno trajna t. j., se težko spreminjajo.

Tisti, ki so bliže oblikovanju in sprejemanju sklepov, pomembnih za vso Železarno in za tiste, ki so na nekem področju (npr. v sektorju) v svojstvu koordinatorjev, integratorjev, oblikovalcev in izvrševalcev politike (npr. sektorske), bi morali bolj upoštevati občutke, spoznanja in stališča delavcev na ožjem strokovnem področju. Le tako lahko pride do veljavne strokovnosti in sposobnosti in le tako lahko prične premik od malovredne kolektivne odgovornosti k osebni odgovornosti.

Če obstoje podatki, nekaj povedo sami po sebi, ostalo pa pokaže pravilna analiza in strokovna interpretacija. V primerih pa, da takih podatkov ni ali pa so pomanjklivi, pomaga cel kompleks občutkov, spoznanj in stališč s posameznih ožjih strokovnih področij, ki se oblikujejo na podlagi opazovanj, izkušenj iz preteklih dogodkov in strokovnega študija. Kolikor tak koordinator integrator... (npr. v sektorju) takih občutkov, spoznanj, stališč in sposobnosti strokovnih interpretacij ljudi iz ožjega kroga ne upošteva oziroma koristi, jih zavrača ali celo upošteva le svoja spoznanja (leta zaradi širine področja dela, ki naj bi ga manj ali bolj uspešno obvladoval, ne morejo biti poglobljena in objektivna), povzroča (velikokrat ne da bi se zavedal) večkratno škodo. Prikazuje izkrivljeno sliko, ki druge zavaja: tiste na višjem nivoju, ki zaradi širokega delokroga opravil ne zmorejo preverjati taka izkrivljena spoznanja in stališča, in tiste na nižjih nivojih, ki delajo na povsem drugem, in ožjem področju in zaradi nezadostnega poznavanja stvari. Takim spoznanjem in stališčem zlahka nasledajo. S tem ima velikokrat neverjetno možnost vplivov na sprejemanje napačnih sklepov, ki imajo lahko nepopravljive ali težko popravljive posledice. Ko pa se škodljive posledice takih sklepov začnejo kazati, ima velike možnosti, da zakrije resnični obseg škodljivosti. In, končno, prav tiste, katerih strokovna mnenja in ustvarjalne doprinose zavrača ali sploh ignorira, spravlja v malodušje in jih destimulira za vsakršno prizadevanje.

Pri dejavnosti, kjer je v središču pozornosti človek z vsemi individualnimi značilnostmi, kjer ne velja gola aritmetika (enostavne računске operacije, ki dajejo skupno število proizvedenih ton, ton na uro in na moža ipd.), kjer ena in ena ni dve, je tako početje — najbolj milo rečeno — skrajno škodljivo.

Prvi dve temeljni spoznanji — o nujnosti obsežnega dela, ki mu pravimo varstvo pri delu in o teamskem delu kot edini možni obliki reševanja problemov človeka na delovnem mestu — se kaj hitro lahko izrodijo v formalizem. Ta se je izrazil tako na seminarju o varstvu pri delu za vodilne in vodstvene delavce Železarne kot se kaže pri vsakodnevnem delu. Npr.: posamezni sklepi o odpravi pomanjkljivosti, ki lahko z veliko verjetnostjo povzročijo nezgode in poškodbe, se na konferencah obratovodstev, grupnih šefov, vseh pomočnikov tehničnega direktorja ipd. vlečejo tudi po nekaj mesecev; večkrat so minimalne zahteve po ureditvi te-

ga ali onega, da bi se zmanjšale nevarnosti ali škodljivosti za zdravje, zavrnejo z očitkom, češ »ali sploh živite v Železarni« in »vsi se borimo za znižanje stroškov, vi pa jih skušate povečevati«; pogoste so pripetije o tem, kdo bo za odpravo pomanjkljivosti izstavil naročilnico... in vse do poskusov diskvalifikacije posameznih delavcev službe varstva pri delu.

Zato ni presenetljivo porajanje uvodoma navedenih občutkov.

Tretje temeljno spoznanje o varstvu pri delu je, da se mora mobilizacija za preprečevanje nezdov, poškodb in poklicnih obolenj izvajati na vseh nivojih; na vsakem nivoju mora biti na poseben način spodbujanja, vodenja in kontrolirana.

Vsi ne moremo opravljati vsega. Kaj, kdo in na kakšen način — to nam narekuje organizacija dela, zanjo smo se dogovorili in to uzakonili v samoupravni zakonodaji. (Eden od udeležencev seminarja iz oddelka za organizacijo dela je povedal: »Predpisi so dobri«, in dodal »ko začnemo konkretno, ga lomimo«). Obvezuje pa nas tudi državna zakonodaja. Administrativno poseganje je še potrebno, kajti ekonomske posledice zaostajanja varstvene tehnike in medicine dela za razvojem drugih vidikov gospodarjenja premočno zajeda v nacionalno ekonomiko. Življenje nas je prisililo, da v zakonskih predpisih reguliramo to področje kot zakonite obveznosti delovnih organizacij.

Praksa inšpekcijskih organov od l. 1965 naprej je taka, da se pravilno razume duh obveznosti, podanih z določili temeljnega zakona in republiškega zakona o varstvu pri delu, da se varstveni in zdravstveni momentji ne izključujejo pri obravnavi

Rezultati jugoslovanske črne metalurgije v prvem polletju 1968

Situacija v proizvodnji jugoslovanskih železarn kaže letos nekoliko ugodnejšo sliko kot v istem obdobju lanskega leta. Vendar kljub temu še ni najboljša, ker v prvem polletju ni bila dosežena takšna proizvodnja, kot je bila planirana. Iz spodnje tabele vidimo primerjavo med planirano in doseženo proizvodnjo v letošnjem obdobju januar junij ter med proizvodnjo v prvem polletju v letu 1967 za različne železarske proizvode v tonah.

Proizvod	Leto 1968			1967	
	Plan	Doseženo	% na plan	Doseženo	Indeks 1968/1967
Železova ruda	1.129.232	1.165.460	103,2	863.059	135,0
Koks	619.999	614.758	99,2	601.620	102,2
Grodelj	668.011	616.144	92,2	583.469	105,6
Beli	607.513	561.785	92,5	522.078	107,6
Sivi	60.498	54.359	89,9	61.391	88,5
Surovo jeklo	1.077.674	965.202	89,6	948.609	101,7
SM	816.359	791.236	96,9	813.312	98,5
EI	161.315	144.688	89,7	145.297	99,6
LD	100.000	29.278	29,3	—	—
Gotovi izdelki	892.863	810.561	90,8	743.043	109,8

(Po podatkih ZJZ)

vsakodnevnih problemov v podjetjih in da so bolj zapleteni problemi s tega področja rešujejo ob sodelovanju zunanjih, specializiranih strokovnih organov. V tem najsplošnejšem okviru se družbeni interes kaže v zahtevah, ki niso majhne (načrt sanacije sredstva, prioritete itd.). Sankcioniranje teh zahtev (v kriterijih inšpekcijskih organov) kaže veliko razumne mere in strpnosti. Ne kaže pa strpnosti tam, kjer so družbeni in individualni interesi identični, kjer gre za vprašanje neposrednega ogrožanja življenj in zdravja, s hudimi posledicami (invalidnost, težka boleznja).

Veliko področje urejeva-

nja varnih in zdravih pogojev dela pa ostane nam samim, delovni skupnosti Železarne: kriterij ekonomske upravičenosti naložb, kriteriji, kakršne socialne posledice bomo še toterirali in kakšne sankcije bomo izvajali. O tem smo se dogovorili in to smo zapisali. Enkrat na leto delavski svet sprejme vrsto pomembnih sklepov, vrsto sklepov sprejemamo na vseh drugih nivojih. Pa vendar dopuščamo, da posamezni individualni interesi zavrejo dobro zastavljeno pot, po demokratični poti začrtano in razčlenjeno, ekonomsko in socialno utemeljeno. Zato občutki nemoči in nepovezanosti z ekonomskim dogajanjem v Železarni. Polak

Proizvodnja grodlja danes in jutri

1.

Vodilno vlogo v svetu na področju tehnologije proizvodnje grodlja imajo danes japonske železarne. Njihova izjemna situacija glede na pomanjkanje domače železove rude in delno tudi premoga za koksiranje, je prisilila japonske plavžarje, da so v zadnjih desetih letih dosegli izredne uspehe na tem važnem področju železarske tehnike. Zato pomenijo njihove strokovne izkušnje in poglede na današnji ter bodoči razvoj te veje železarske tehnologije tudi najbolj napredne poglede v svetovnem merilu.

Direktor največje japonske železarske družbe Yawata Iron and Steel Co. dr. inž. Kizo Takeda, je v aprilski številki ameriške revije Blast

Furnace and Steel Plant objavil članek o današnji situaciji in bodočih pogledih na proizvodnjo grodlja. Ker je članek napisan precej poljudno in zanimivo, je uredništvo mnenja, da bo tudi našim bralcem povedal marsikaj novega o modernem plavžarstvu. Zato ga objavljamo v nekoliko prirejenem prevodu.

Današnji razvoj tehnologije proizvodnje grodlja je izredno hiter. Rezultat tega je visoka produktivnost ter izboljšana gospodarnost proizvodnih stroškov na plavžih. Splošno znana resnica je, da je plavžarska tehnologija danes na višji stopnji kot pri ostalih železarskih procesih. To bo postalo še bolj res v bodočnosti.

Vzporedno s tem je vedno

večja uporaba kisikovih konvertorjev za proizvodnjo jekla povečala potrebe po grodlju. V letu 1966 so japonske železarne proizvedle 32 milijonov ton grodlja.

Količina grodlja v vložku je narasla od 50 % v letu 1955 na približno 70 % v letu 1966. Vse kaže, da bo v bodoče delež grodlja izredno važna postavka v ekonomiki železarske industrije.

Napredek v proizvodnosti plavžev je na Japonskem naravnost skokovit. Poprečna produktivnost (merjena v dnevni proizvodnji na m³ koristne prostornine) je bila v zadnjih desetih letih skoraj podvojena. Narasla je od 0,81 t/m³/dan v letu 1955 na 1,54 t/m³/dan v letu 1966. Danes dosega nekateri veliki plavži številke čez 2,0

Med vojno na Bledu ni bilo veselih izletnikov, ki bi občudovali lepoto Bleda in njegove okolice. V hotele in v vse večje stavbe so se naselili Nemci s svojimi civilnimi uradi, gestapovskimi in policijskimi poveljstvi. Iz teh stavb so visele hitlerjanske zastave in po cestah so hodile nemške patrulje. Domačini, kolikor jih je še ostalo, v večini so jih izselili ali so odšli v partizane, so opravljali samo nujna dela in se čimbolj zadrževali doma. Nemška okolnost in njihovo postopanje s Slovenci jih je jezilo in grizlo. Izkoristili so

vsako priliko, da so Nemcem sami ali s pomočjo partizanov kakšno zagodli in jim zagrenili življenje na Bledu.

Tudi v stavbi starega hotela med cesto proti Bohinju in jezerom, malo od mostička, kjer se izliva jezero, je bila nastanjena policijska enota. Policisti so imeli tu svojo menzo. Z ostanki hrane so redili prašiče. Bolj je prašič rasel in se debelil, bolj pogosto so hodili policisti gledat in veselili se so dneva, ko ga bodo zaklali in se najedli mastne pečenke.

Gospodinja domačinka, ki je morala za policiste hraniti

prašiča, je muzajoče gledala, kako se policisti veselijo in šalijo na račun dneva, ko se bodo mastili z dobro in mastno pečenko in si pri tem mislila svoje.

Gospodinja je namreč vedela, da tako kot policisti sporočajo svoji komandi, kako se prašič redi, sporočajo tudi blejski aktivisti partizanom. Paziti je morala samo, da pravočasno sporoči kdaj imajo Nemci namen prašiča zaklati.

Prišla je zima s snegom in mrazom, policisti pa so vsak dan prihajali gledat prašiča. Končno je prišel na ogled njihovega ljubljenečka sam glavni policist. Ta je odločil: »Noch eine Woche!« (Še en teden!)

Nemška odločitev »še en teden«, je bila takoj sporočena partizanskemu bataljonu, ki je imel svoje tabori-

šče na Jelovici. Tu ni manjkalo prostovoljcev za akcijo, v kateri bi vzeli Nemcem izpred nosu njihovega tako lepega in debelega prašiča.

Tako je v temni noči odšla z Jelovice na Bled partizanska skupinica, med katero je bil tudi partizan Milan. Ko se je skupina partizanov približala hotelu, kjer so stanovali policisti, in svinjaku, si je najprej ogledala okoličico. Pri tem pa je morala oceniti, koliko časa rabi nemški stražar za svojo pot okoli hotela. Kadar je stražar odšel za stavbo, je bilo mogoče neopazno priti do svinjaka. Ko je stražar na svojem kroženju ponovno odšel za vogal, je prišlo povelje: »Milan, naprej!«

Milan se je, predno je odšel v partizane, učil za mesarja. Zato je to delo, kadar je bilo potrebno, opravljal tudi v partizanih. Bil je pravi

strokovnjak z vsemi izkušnjami partizanskega mesarja. Poznal je celo vrsto spretnosti kako utišati prašiča, da ne zapoje žalostinke, predno izpusti svojo mastno dušo.

Milan je odložil vso odvečno opremo, da bi bil čimbolj gibčen. Obdržal je samo velik in oster mesarski nož. Kakor hitro je stražar odšel za vogal, je Milan stekel v svinjak. Od takrat dalje so tekle napete sekunde, v katerih so borci še trdneje stisnili orožje in napejali oči in ušesa. Ko je stražar po komaj dvakratnem obhodu spet odšel za vogal, je iz svinjaka pomahala Milanova roka. Od takrat naprej je ob vskem stražarjevem krogu skočil iz svinjaka en borec in pri naslednjem stražarjevem mimohodu stekel iz svinjaka z velikim kosom prašiča. Če bi kdo imel čas in možnost gledati na uro, bi

videl, da je dritekel iz svir kosom Milan kaj minut. Ti so to noč sarmeni svinjski no svojih sarčali ali spremizanska skuphitela proti S preko nje prolovce. Šele r pod gozdovi sprostila v i Prašič je bil vojne čas, : stegno, ki ga mo, tolkla polesa, ki ga s jo za vzgajo Zjutraj je je prinesa v ču njegov z obrok, za mal krik, ki je v vil vse polici Pogled na pr izgubo tako l

Miha Klinar

Mati sinu

Zeni in sinu leta 1953 pri delu v tovarni »Sava« do smrti ponesrečenega delavca in hrabrega partizanskega komandanta Krtine

Tvoj oče, sin, je velik bil junak in jaz vzljubila sem ga v partizanih... Nekoč pa, ko na gozd je legel mrak, sem kriknila vsa srečna v solzah slanah.

Bilo je, ko je trkala pomlad na zmrzle in ledene zimske dveri, takrat sem, sinek, te rodila v veri in ti postlala s cvetjem tihih nad, da skoro čas krvavo pot premeri.

Slutila v srcu sem svobode prag in srečna zrla mačice ob voči, kot da vzbrstele so v pozdrav svobodi. A še besnel v dolinah je sovrage in v beli sneg so vrgli nas pohodi.

Kot vselej, iznenada je prišlo; molče sem vzela, sinek, tebe v roke in nesla čez planine te visoke, da te v pesti sovrage ne dobó; zveri... morili so celo otroke.

Če moral že bi kot dojenček v smrt, boš pal z menoj, sem takrat si dejala... Za nami smrt v čeladah je divjala, zemljo pregrinjal je sneženi prt, čez Porezen je luna zaveslala.

Bili smo trudni, kot da bi ves svet s seboj vlačili izmučeni koraki, a ti si spal kot zvezde za oblaki. Od takrat, glej, je zdaj že mnogo let, ko bil si ti najmlajši med junaki.

Če zdaj pomislim kdaj na tiste dni, zgrozim se vsa, kaj moral si prestati dva tedna star, ko oče tvoj in mati ponesla sva te skozi smrt in kri, da mogla tebe sva življenju dati.

Ostal si živ. Svoboda je prišla. Še zdaj spominjam mladega se cvetja, vriskanja, sonca, radostnega petja in sinjega, presinjega neba in tvojih očk — edinega imetja.

Kako lepo je vse bilo tedaj! Kot da bi cvetje skrilo ruševine in sonce bi izpilo bolečine, kot da trpljenje je raztajal maj, razcvel se v vrisku srečne domovine.

Zdaj, sinek moj, ostala sva sama, ko očka smrt iztrgala je lani. Odšel je tja, kjer spijo partizani, nad njimi pa, kot vzcveli bi iz sna, cveto že v maju rdeči tulipani.

Najlepši očkov sen je v cvetju skrit. Zato le ljubi, sinek, cvetje rdeče, saj ko nekoč bo z njim ves svet prekrit, ko v vseh ljudeh prižge se rdeči svit, ne bo nobene mame več trpeče.

(1953)

Pridobitev pokojnine na podlagi zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem

V Uradnem listu št. 17 SFRJ je izšel zakon o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju in zakon o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem.

Ta dva zakona so težko pričakovali tudi delavci v naši Železarni, ki delajo na posebno težkih in zdravju škodljivih delovnih mestih.

Zakon določa, da se zavarovalna doba šteje s povečanjem vsem zavarovancem, ki so v Jugoslaviji delali na delovnih mestih po 15. maju 1945 in sicer: na delovnih mestih, na katerih je delo posebno težko in za zdravje škodljivo — skupaj najmanj 5 let, ali pa skupaj najmanj 3 leta, če so na takem delovnem mestu postali delovni invalidi ali pa jim je bilo po predpisih o invalidskem zavarovanju dodeljeno drugo delo, da ne bi postali invalidi; na delovnih mestih na katerih zaradi naprave in teže dela po določeni starosti ne morejo več uspešno opravljati svoje poklicne dejavnosti — skupaj najmanj 10 let. (Tu pridejo predvsem v poštev baletni plesalci, operni pevci, solisti in drugi).

Cas dela na delovnih mestih, ki pridejo v poštev zaradi škodljivih vplivov težine dela, se lahko šteje v zavarovalno dobo povečan največ za 50%. To je odvisno od teže in škodljivih vplivov na posameznih delovnih mestih.

Zavarovalna doba se šteje s povečanjem tudi zavarovancem, ki so bili kot težji in-

validi ali kot slepi skupaj najmanj 5 let v delovnem razmerju in delali polni delovni čas ali pa delovni čas, ki je po predpisih o delovnih razmerjih izenačen s polnim delovnim časom. Tem se vsakih 12 mesecev takega dela šteje za 15 mesecev zavarovanja.

Za težjega invalida se smatra:

— zavarovanec — delovni invalid s telesno okvaro od I. do IV. stopnje po predpisih o invalidskem zavarovanju;

— zavarovanec — vojaški vojni invalid in zavarovanec — mirovni vojaški invalid od I. do IV. skupine.

Za delovna mesta, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem zato, ker so delovni pogoji posebno težki in zdravju škodljivi, se lahko določijo le delovna mesta, ki izpolnjujejo pogoje, ki so predpisani po zakonu. Ti pogoji pa zahtevajo predno, da se prizna nadaljšanje zavarovalne dobe, da se izvedejo vsi varnostni in zdravstveni ukrepi za sanacijo delovnega mesta z ozirom na pogoje dela.

Na osnovi teh principov se priznajo v zavarovalno dobo s povečanjem samo delovna mesta, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

Če v zvezi z opravljanjem dela na delovnem mestu znatneje deluje na zdravstveno stanje in na delovno zmožnost delavca škodljivi vplivi, ki jih ni mogoče odpraviti s predpisanimi ukrepi za varstvo pri delu. To

pomeni, če škodljivi vplivi delujejo na zdravstveno in delovno zmožnost delavca kljub temu, da so bili na delovnih mestih uporabljeni vsi varnostni ukrepi, ki jih določajo predpisi o delovnih razmerjih in o varstvu pri delu, kot drugi ukrepi, s katerimi je možno odpraviti ali pa zmanjšati škodljive vplive kot so: periodična zamenjava delavca po določenem času dela na takih delovnih mestih, močnejša dnevna hrana, organizirana rekreacija med delovnim počitkom ter med tedenskim in letnim dopustom, podaljšanje letnega dopusta, skrajšanje delovnega časa itd.

Zavarovalna doba se poveča delavcem na takih delovnih mestih, ki se nahajajo neposredno ob viru škodljivih vplivov v nepretrganem delovnem času.

Da dela na takih delovnih mestih isti delavec polni delovni čas, ki je za to delo določen. Pri tem velja za polni delovni čas 42 ur na teden, če je za posamezna dela določen krajši delovni čas zaradi posebnih pogojev dela kot je posebno težko delo pod povečanim zračnim pritiskom, delo v vodi ali vlagi, delo v ozračju, strupenih plinov itd.

Zavarovancem, ki so opravljali delo na delovnih mestih, določenih v zakonu o delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, se tudi starostna meja zmanjša v sorazmerju s povečanjem zavarovalne do-

dobe tako,

starostna dol

— eno leto

dela na delo

katerih se 12

skega dela š

cev zavarova

— za eno l

et dela na

na katerih se

janskega dela

secev zavarov

— eno leto

dela na delo

katerih se 12

skega dela š

zavarovalnja;

— eno leto

dela na delo

katerih se 12

skega dela š

zavarovanja.

Invalidom

rim se delo

povečanjem š

no dobo, se

ki so predpi

do starost

zmanjšajo i

vsakih 5 let

lovnega razi

delovnim ča

predpisih o z

delovnim čas

Starostna

ša tistinaz

so delali na

na katerih

doba šteje s

so delali na

mestih vsaj

ma, delovni

dobski invalidi

ki ga je za

pred 15. ma

kih delovnih

zavarovalna

štela s pove

uveljavitv

se priznava

večan v ob

ki so bili de

ljavnih pred

ja 1945 pa

sih.

Cas dela

TE DEN

videl, da je do takrat, ko je priteklo iz svinjaka z zadnjim kosom Milan minilo samo nekaj minut. Tisti policisti, ki so to noč sanjali o lepo rumeni svinjski pečenki, verjetno svojih sanj še niso končali ali spremenili, ko je partizanska skupina že v koloni hitela proti Savi Bohinjki in preko nje proti gozdovom Jelovice. Šele na pašnikih tik pod gozdovi se je zbrala in sprostita v prijetnih šalah. Prašič je bil res lep za tiste vojne čase, saj je Andreja stegno, ki ga je nosil čez ramo, tolkel po tistem delu telesa, ki ga starši uporabljajo za vzgajajo svojih otrok.

Zjutraj je gospodinja, ki je prinesla v svinjak prašiču njegov zadnji določeni obrok, zajmala strašen vik in krik, ki je v trenutku spravil vse policiste k svinjaku. Pogled na prazen svinjak in izgubo tako lepega in debele-

ga prašiča jih je prizadel, užalostil in razjezil bolj kot jutranje vojno pročiho, v katerem so zvedeli, da je njihova vojska na vzhodni fronti izvršila taktičen umik. Takoj so uganili, da bo njihov prašič pečen kje v gozdovih Jelovice in se bodo z njim, namesto njih, gostili partizani.

Zato so že dopoldan organizirali hajko za partizani na Jelovici, ki pa so se tudi tisti dan »taktično umaknili« s prašičem z Jelovice proti Bohinju.

Čez štiri dni so v miru na planini Vogar nad Bohinjskim jezerom spekli in pojedli debelega prašiča, ki so jim ga spitali nemški policisti.

Po pripovedovanju Zvoneta Tepine napisal

**Marko Frece, 8. a
osn. š. T. Čufar
Jesenice**

dobe tako, da se zmanjša starostna doba za:

— eno leto, za vsakih 6 let dela na delovnih mestih na katerih se 12 mesecev dejanskega dela šteje za 14 mesecev zavarovanja;

— za eno leto, za vsakih 5 let dela na delovnih mestih, na katerih se 12 mesecev dejanskega dela šteje za 15 mesecev zavarovanja;

— eno leto, za vsaka 4 leta dela na delovnih mestih, na katerih se 12 mesecev dejanskega dela šteje za 16 mesecev zavarovanja;

— eno leto, za vsaka 3 leta dela na delovnih mestih, na katerih se 12 mesecev dejanskega dela šteje za 18 mesecev zavarovanja.

Invalidom in slepim, katerim se delovno razmerje s povečanjem šteje v zavarovalno dobo, se starostne meje, ki so predpisane za pravico do starostne pokojnine, zmanjšajo po eno leto za vsakih 5 let dejanskega delovnega razmerja s polnim delovnim časom, ki je po predpisih zenačen s polnim delovnim časom.

Starostna meja se zmanjša tistim zavarovancem, ki so delali na delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, če so delali na takih delovnih mestih vsaj 5 let nepretrgoma, delovni in vojaški mirodobiški invalidi pa 3 leta. Čas ki ga je zavarovaneц prebil pred 15. majem 1945 na takih delovnih mestih, ki se je zavarovalna delovna doba štela s povečanjem že pred uveljavitvijo tega zakona, se priznava v zavarovanje povečan v obsegu in pogojih, ki so bili določeni v prej veljavnih predpisih, od 15. maja 1945 pa po novih predpisih.

Čas dela na delovnih me-

stih, na katerih se šteje zavarovancu zavarovalna doba s povečanjem po določbah tega zakona in zakona o delovnih mestih, ki pa se pred uveljavitvijo omenjenega zakona ni štela s povečanjem, se na zahtevo upokojenca v šteje v pokojninsko dobo za povečanje pokojninskega odstotka. Ta čas se v šteje v skladu z veljavnimi predpisi vsem upokojenecem, ki jim je bila pokojnina ali odmerjena po določbah tega zakona ali jim bo odmerjena na zahtevo, ki so jo vložili pred uveljavitvijo zakona o delovnih mestih, na katerih se opravljanje dela šteje v povečano zavarovalno dobo. Pri tem se glede izplačevanja nove pokojnine ustrezno uporablja 229. člen temeljnega zakona o pokojninskem zavarovanju, kar pomeni, da morajo upokojenici, ki so bili zaposleni na takih delovnih mestih, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, čimprej vložiti zahtevek za ponovno odmero pokojnine po tem zakonu, ker jim gre nova pokojnina od prvega naslednjega meseca po vložitvi zahtevka.

Zakon o delovnih mestih, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem, določa naslednja delovna mesta, ki bi prišla v poštev za povečanje zavarovalne dobe v železarnah:

— delovna mesta pri plavžih,

— delovna mesta delavcev, ki delajo neposredno pri taljenju rude v plavžih in TH pečeh. Vsakih 12 mesecev dela na takih delovnih mestih se šteje za 15 mesecev zavarovanja.

— delovna mesta v jeklar-nah.

(nadalj na 8. str.)

28

»Da, vzajemno združeni, osvobojeni lastne sebičnosti in prežeti s spoštovanjem, ljubeznijo do sočloveka in z nesebično vzajemno ustvarjalno radostjo, bi človeštvo v resnici lahko preustvarilo stari krivični svet in enkrat za vselej zaprlo dosedanje zgodovino nasilja nad večino človeštva v arhiv, ki naj bi ga kljub temu nikoli ne prekril prah. Ne zato, da bi se prihodnje človeštvo posluževalo zgodovinskih načinov pri oblikovanju svojih družbenih odnosov, marveč kot opozorilo, da bi se ti, tisočletja stari krivični družbeni odnosi nikoli več ne ponovili in da bi človeštvo lahko slehernega, ki bi to poizkušal, odstranilo.«

»A kako?« Tine ne razume.

»Kako? Vsekakor to ne bo tako lahko in bo celo neuresničljivo, če človek ne bo menjal svoje nravi in se osvobodil egoizma, ki človeka razčlovečuje in ki najbolj sebičnim omogoča, da si prisvajajo oblast nad soljudmi in si postiljajo na bogastvu, ki jim ga ustvarjajo izrabljani delovni sloji človeštva. Človeška sebičnost omogoča tisočglavemu zmaju, da mu rastejo vedno nove in vedno bolj nasilne glave. Zato ni dovolj, da človek postane samo nesebičen, a dopušča sebičnost drugih. Osvoboditi se bo moral tudi strahu, s katerim vladajo sebičniki in obvladujejo in zaslužujejo vladane in izrabljane delovne sloje. Samo nesebični ljudje, osvobojeni strahu, bodo lahko zadeli krivico, ki vlada človeštvo, v srce. Ne peščica ljudi, marveč vsa množica zatiranih in izrabljenih! To je treba dopovedati ljudem in jih pridobiti za skupen boj proti zlu, ki nas tepe.«

»Vsa množica zatiranih in izrabljenih?« Tine pogleda Vrega, kakor da bi ga rad vprašal, kako more Vreg še vedno verjeti »v množice zatiranih in izrabljenih«, ko pa ve, da jih je med delavci (Tine misli na delavstvo v sivem mestu) iz leta v leto manj, ki bi hoteli poslušati Vrega, a še manj, ki bi mu hoteli slediti in se vreči v brezupen boj proti krivicam in nasilju. Peščica Vregovih somišljenikov v strokovni organizaciji je čedalje bolj osamljena in Marejevim pogledom na delavski boj nenevarna. Tako neznatna je, da si jo Marej drzne celo smešiti, ne da bi se mu bilo treba bati, da bi s svojim posmehom naletel pri članstvu na odpor.

SIVO MESTO

Vreg razume Tineta pogled in tudi ton njegovega vprašanja.

»Vem, kaj misliš,« pravi.

»Nič žaljivega nisem mislil,« zaboli Tineta Vregov pogled, ki je tak, kakršnega je bil vajen, če pri očetu, kadar je hotel na miren in človeški način pojasniti mater, zakaj hoče in »mora« (tako je vselej poudarjal) vztrajati pri svojem in zakaj v tem ne more in »ne sme« (tudi to je vselej poudarjal) popustiti ne pred materjo, ne pred delavci, ne pred oblastniki, ne pred tovarniško gospodo.

»Nisem užaljen, ker zaradi tvojih dvomov ne morem biti. Dvomiš v smisel našega boja. Takih je mnogo v teh časih, ko je krivica pognala toliko glav kakor doslej še nikoli in ko je strah pred nasiljem, brezposelnostjo in krizo pritisnil ob tla ne samo večine delavstva v tovarni, marveč celo nekatere prijatelje tvojega očeta, ki so v naših vrstah vztrajali še lani. Res je! Kosirnikov sin si in ne bom ti tajil. Peščica smo. Marsikdaj celo zasmehovana in izvižgana peščica! Toda, ali naj vržemo puško v koruzo še mi? Samo pomisli, kaj bi bilo, ko bi nihče več ne upal imenovati krivice s pravim imenom! Ali bi se potem na primer tovarniška gospoda na delavstvo sploh še ozirala in upoštevala delavske zahteve vsaj v taki meri, kolikor jih sploh še upošteva. Bi si potem lahko Marej, ki nas izsmehuje, še lastil zasluge, da je delavstvu »priboril« to in to, ko bi ne bilo slišati naših ostrih in nedvoumih zahtev? Kdo, vprašam tebe, kdo bi si upal z ostrimi zahtevami sploh priti na dan, ko

bi ne bilo nas? Kdo bi jih sploh znal utemeljiti, da so pravične in tudi, če pomislim na mezdni boj, izpolnjive? Ko bi ne bilo nikogar, ki bi te zahteve postavljal z vso ostrino, potem bi tudi dvo-rezni in dvolični Marej ne imel ničesar, s čimer bi se lahko pred članstvom in delavstvom bahal, da je za delavstvo dosegel. Je tako ali ne? Je že kdaj Marej ali kdo od njegovih oprod v strokovni organizaciji postavil na dnevni red kako vprašanje, ki žuli vse delavstvo? Ali takih vprašanj niso postavljali vselej prvi samo prijatelji tvojega očeta?«

»To je res,« mora Tine priznati.

»Marej samo igra delavskega voditelja. Vešč govornik je in več frazer, demagog, kakor pravimo takim govornikom, ki znajo na shodih govoriti in grmeti da jim delavci ploskajo, pred tovarniško gospodo pa se potem opravičujejo, da v celoti razumejo težave podjetja in obljublajo, da bodo storili vse in skušali na delavstvo vplivati pomirjevalno. In da jim je to lažje, jim tovarniški gospodje obljubijo, da bodo skušali uresničiti vsaj delno delavske zahteve. In včasih res izpolnijo kako malenkost, samo da delavci ne bi sneli Marejeve maske in ne spoznali njegove dvoilične in sporazumaške igre s podjetjem. Industrijska družba noče izgubiti Mareja kot delavskega voditelja, saj se danes zaveda bolj kot večina delavstva, da je Marej spretno speljal zaradi ljubezni do svojega voditeljstva delavski boj v močvirje, v katerem se danes otepamo in mahamo z rokami, da bi se obdržali vsaj toliko na površju, da bi se ne pogreznili in zadušili v blatu. Vsaj večina danes dela in misli tako, kakor da bo človeka samo tako otepanje obdržalo z nosom nad močvirjem, namesto da bi se prizadevali in iz močvirja izkopalji sami in stopili na trdna tla resničnega razrednega delavskega boja, ki ne sme poznati sporazumnih rešitev z gospodo ali se s sporazumnimi rešitvami zadovoljiti, če nočemo, da se ne bomo nekega dne, kadarkoli se bo zahotelo lastnikom industrijske družbe, popolnoma pogreznili v močvirje krivice in se v njej zadušili. Morda bi večina šele takrat spregledala, kam jo je pripeljal Marej, in šele takrat zgrabila za rešilni pas, ki ga ponujamo delavstvu...«

Vregove besede so temne kakor večer, ki se lepi na okna. Čuti (vsaj tako meni), da z njimi v Tinetu ni prižgal niti drobne kresnice spoznanja. Teško je prižigati luči z žerjavko revolucije, ki jo je čas zagrebel pod pepelom delavskega malodušja in strahu zaradi nasilja nad slehernim, ki si še upa naglas govoriti po delavsko, govoriti to, kar v resnici čuti. Teško je razpihovati to žerjavko v modrikaste plamenčke in z njimi prižigati v ljudeh rdeče luči z ognjem Prometejevega boja proti »bogovom«, ki vladajo in ki ne dopuščajo, da bi jim postali ljudje enaki.

»Teško je biti Prometej,« pravi Vreg.

»Prometej?« vpraša Tine. To ime je že davno slišal, vendar je prav tako že zdavnaj pozabil, da ga je slišal v šoli pri zgodovini. Zato mu Vreg odgrne prašno pregrinjalo s spomina in mu pove staro bajeslovno grško bajko o Prometeju, ki so se mu zasmilili ljudje, ki so prezebali v temi nevednosti. Rad bi jim podaril božanski ogenj, izvor človeške misli in spoznanja, da bi se z njim ogreli in poiskali pot iz svoje bedne usode. Zato ga je ukradel bogovom, a bogovi, ki so vedeli, da se bo človek z ognjem misli nekoč dokopal do božanskosti in se povzpelo do bogov, ki vladajo svetu, so Prometeja vkovali in ga prikovali na stene neobljudenih kavkaških gora, prav tako, kakor so nasledniki bajeslovnih bogov — človeški oblastniki kovali in še kujejo v okove vse Prometejeve naslednike, nosilce ognja resnične človeške misli in napredka, zakaj »bogovi« ne potrebujejo ognja zato, da bi se ljudje z njim ogrevali za vse, kar je človeško dobro in lepo, marveč ga potrebujejo za obvladanje in obdržanje svoje oblasti nad človeštvom. Njihov ogenj pa ni ogenj človeške ljubezni in pravičnosti, marveč ogenj nasilja in uničevanja. V svoji božanski sebičnosti so celo tako slepi, da bi zaradi svoje oblastiželjnosti, te božanske »slasti nad vsemi slastmi« raje zažgali ves svet in uničili človeštvo, kakor da bi se odpovedali slasti vladati drugim in prepustiti, da bi se človek, osvobojen sebičnosti in strahu, kot nesebičen ustvarjalec človeških dobrin in lepote vladal sam, to se pravi, nesebično ustvarjal in obvladoval pri tem samega sebe, da bi soustvarjal z drugimi v skupno korist in si ustvarjeno in soustvarjeno nesebično delil.

Novi žerjavovodje in vodje viličarjev

V dneh od 10. do 15. 7. je pred izpitno komisijo opravili ustmeni in pismeni del izpita iz teorije 29 žerjavovodij in štirje vodje viličarjev. Praktični del bodo kandidati opravili v obratih na svojih žerjavih.

Znanje kandidatov, ki so se pripravljali za žerjavovodski poklic, je bilo srednje. Od navedenega števila je že pri teoretičnem delu padlo sedem kandidatov, ki nimajo pravice do popravnega izpita.

Najboljši kandidat za žerjavovodja je bil Peter Rupnik iz DE plavž, ki je dosegel z odličnim znanjem skupno oceno odlično. Na splošno je bilo ugotovljeno, da so imeli gotovi kandidati le po nekaj ur prakse v vodenju žerjava in to brez posebnega strokovnega vodstva. Sedanji sistem izobraževanja novih žerjavovodij ni povsem zadovoljiv. Zaradi tega sektor za ekonomiko, skupno z ŽIC,

kadrovskim sektorjem, VEN in SV — žerjavni oddelek izdeluje nov program, v katerem bodo sprejeti novi predpisi od priučevanja po kategorizaciji. Določeni bodo trening žerjavi in instruktorji med najboljšimi žerjavovodji in vzdrževalci. V kratkem času bodo vsem žerjavovodjem izstavljeni tudi posebna vozniška dovoljenja. Pri nadaljnjem izobraževanju žerjavovodskega kadra pa bo potrebno doseči spremembo v tem, da bodo kandidati po določenih urah prakse ob navzočnosti trenerja najprej opravili izpit iz praktičnega dela na trenajzih žerjavih.

Obratovodstva naj omogočijo novim žerjavovodjem zadosti prakse pri upravljanju z žerjavi in po možnosti ob dobrih žerjavovodjih. Kandidatom pa želimo da uspešno opravijo praktični del izpita na samem žerjavu.

Niko Bernard

Pridobitev pokojnine na podlagi...

(nadalj. s 6. in 7. strani)

1. Delovna mesta talilcev v jeklnah in livarnah jekla, ki delajo poln delovni čas pri taljenju in prebadanju.

2. Delovna mesta delavcev pri ulivanju jekla v livnih jamah.

Vsakih 12 mesecev dela na delovnih mestih pod 1. in 2. točko se šteje za 15 mesecev zavarovanja.

— delovna mesta pri aglomeraciji.

Delovna mesta delavcev, ki delajo poln delovni čas neposredno pri aglomeraciji, se vsakih 12 mesecev dela na teh delovnih mestih šteje za 14 mesecev zavarovanja.

— delovna mesta v kovačnicah.

Delovna mesta delavcev, ki opravljajo delo mehaniziranega strojnega kovanja pri kladih, pri katerih tehta bat nad 800 kg in pri težkih stiskalnicah v nepretrgani proizvodnji, pri katerih tehta bat od 150 kg. (Prvi kovač in predelavec pri kladi, tretji kovač in njegovi pomočniki, predelavec pri stiskalnici, kovač stiskalnice, stiskalničar in njegovi pomočniki).

Vsakih 12 mesecev dela na teh delovnih mestih se šteje za 14 mesecev zavarovanja.

— delovna mesta v valjarnah.

1. Delovna mesta delavcev v valjarnah, kjer delavci valjajo jeklo z ročnim orodjem na vroče (vlaganje, prijemanje, izvlačenje, ločevanje, obračanje in čiščenje valjanih izdelkov).

2. Delovna mesta pri žarilnih in ogrevalnih pečeh z nepretrganim proizvodnim procesom, pri katerem opravljajo delavci delo z ročnim orodjem (pomikači). Vsakih 12 mesecev dela na delovnih

mestih pod 1. in 2. se šteje za 15 mesecev zavarovanja.

— delovna mesta v livarnah.

1. Delovna mesta v čistilnici odlitkov, ki delajo na visečih brusilnicah.

2. Delovna mesta delavcev, ki v kabini peskajo odlitke. Vsakih 12 mesecev dela na delovnih mestih pod 1 in 2 se šteje za 15 mesecev zavarovanja.

3. Delovna mesta delavcev, ki njihovo delo kontinuirano obsega formanje (ročno in strojno), ne pa tudi pripravo in drugo.

4. Delovna mesta talilcev na kupolnih pečeh pri kontinuirnem vlišanju.

5. Delovna mesta delavcev v čistilnici odlitkov, ki delajo z ročnimi in stabilnimi brusilniki ali peskajo odlitke.

6. Delovna mesta delavcev, ki ročno in na stesalni rešetki stresajo odlitke iz form.

7. Delovna mesta delavcev, ki ročno ali s pnevmatičnim orodjem izbija jedra.

Za vsakih 12 mesecev dela na delovnih mestih pod 3, 4, 5, 6, 7 se šteje za 14 mesecev zavarovanja.

— delovna mesta žerjavovodij.

Delovna mesta delavcev, ki delajo kot žerjavovodje na livnih poljih pri kontinuirnem obratovanju peči v železarnstvu in barvni metalurgiji, v proizvodnji železovih zlitin in livarnah.

Vsakih 12 mesecev dela na teh delovnih mestih se šteje za 14 mesecev zavarovanja.

— delovna mesta delavcev, ki najmanj 80% skupnega dejanskega delovnega časa v letu prebijajo kot zidarji na vročih remontih industrijskih in metalurških peči.

Vsakih 12 mesecev dela na teh delovnih mestih se šteje

za 15 mesecev zavarovanja.

Vsa ta delovna mesta pa se morajo komisijsko ugotoviti in to najkasneje do konca leta 1968. Komisijo za ugotovitev delovnih mest, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem, sestavljajo: predstavnik delovne organizacije, predstavnik službe socialnega zavarovanja, ki ga določi republiški zavod za socialno zavarovanje in predstavnik občinskega upravnega organa, ki je pristojen za inšpekcijo dela.

Na podlagi ugotovitve komisije mora delovna organizacija vpeljati posebno evidenco o delovnih mestih, ki se štejejo s povečanjem in o delavcih, ki so zaposleni na teh delovnih mestih.

Prav tako mora zavod za socialno zavarovanje ugotoviti, pri katerih organizacijah so zaposleni zavarovanci, ki so težji invalidi ali slepi in o njih vodi evidenco.

Za vsa delovna mesta, ki bodo prišla v poštev za povečanje zavarovalne dobe, pa bo morala organizacija plačati posebni prispevek za invalidsko pokojninsko zavarovanje.

S tem zakonom bodo končno upoštewane zahteve delavcev, ki so bili in so še zaposleni na težkih in zdravju škodljivih delovnih mestih. Na določenih delovnih mestih ni bilo mogoče zdržati 40 let pokojninske dobe in je zaradi tega prenekateri delavec moral uveljaviti predčasno pokojnino. Veliko pa je bilo tudi invalidsko upokojenih.

Pa tudi marsikateri upokojenec, ki sedaj nima polne pokojnine, si bo na osnovi tega zakona pridobil pravico do polne pokojnine.

Z. T.

Poklicna industrijska šola
Železarskega izobraževalnega centra
pri železarni Jesenice

RAZPISUJE

vpis učencev v I. letnik šolskega leta 1968/69 za metalurški poklic — talilec

Pogoji za sprejem so:

- starost do 18 let
- telesno in duševno zdrav
- zaključen 8. razred osnovne šole; izjemoma bodo sprejeti tudi kandidati, ki so dokončali 7. razred osnovne šole.

Ugodnosti sprejetih učencev:

- mesečna nagrada od 160.— do 270.— N din; za učence, katerih starši so v slabem materialnem položaju plača železarna Jesenice še dodatni regres za bivanje v internatu in sicer razliko med nagrado učenca in polno ceno internata tako, da učenec lahko z nagrado in regresom krije stroške za oskrbo v internatu. Ta pogoj velja za otroke staršev, katerih osebni dohodek ne presega 300.— N din na družinskega člana;
- mesečno 40.— N din v bonih za malico
- brezplačna delovna obleka
- zagotovljeno ustrezno delovno mesto po končanem šolanju

Prijave za vpis:

Lastnoročno napisano prošnjo za sprejem, kolikovo z 0,50 din, je treba poslati na ravnateljstvo šole do 15. avgusta 1968. K prošnji je treba priložiti:

- kratek življenjepis
- rojstni list
- spričevalo o končani osemletki oz. zaključenem 7. razredu osnovne šole
- potrdilo o dohodkih staršev in potrdilo o premoženjskem stanju staršev.

Prijavljeni kandidati bodo do 1. septembra 1968 prejeli pismena obvestila o sprejemu v šolo in vsa ostala navodila.

Prosimo, da vsak kandidat navede v prošnji za sprejem, če želi stanovati v internatu.

Ravnateljstvo šole

OBVESTILO

Obveščamo vse člane kolektiva železarne Jesenice, da se je referat za stanovanja preselil v stavbo kadrovskega sektorja železarne Jesenice, I. nadstropje, soba št. 11.

Istočasno želimo seznaniti člane kolektiva, da ima referat za stanovanja od 1. 8. 1968 dalje uradne dneve vsak četrtek od 10. do 12. ure dopoldan. Prosimo člane kolektiva, da pri urejanju svojih stanovanjskih vprašanj upoštevajo zgoraj določeni uradni dan.

Kadrovski sektor
železarne Jesenice

Film - pomoč v proizvodnji

Maja letos je bil v naši železarni, točneje v valjarni žice na Beli, prvič uporabljen nov način odkrivanja napak in motenj v proizvodnji in sicer s pomočjo filmskih posnetkov.

Tak način odkrivanja napak in motenj je posebno primeren tam, kjer je proizvodni proces zelo hiter in s prostim očesom ne moremo ugotoviti zakaj motnje nastajajo. Delovni proces, ki traja nekaj sekund lahko snemamo z večjo hitrostjo, oziroma večjim številom slik na sekundo kot je normalno in tako podaljšamo čas projekcije. Proizvodni proces si lahko natančneje ogledamo in ponavljamo s tem da isti posnetek večkrat predvajamo.

V te namene je najbolj primeren 8 mm film in sicer iz več razlogov. Prvi med njimi je vsekakor cena, saj so že aparati (kamera, projektor) petkrat cenejši kot pa

16 milimetrski, prav tako je precej cenejši tudi film in razvijanje. Tudi tehnične možnosti so mnogo večje pri 8 mm tehniki in sicer zaradi tega, ker imajo 8 mm kame-re skoraj iste brzine snemanja kot 16 mm, vendar pa so 16 mm projektorji izdelani tako, da lahko projektiramo samo 24 slik na sekundo, medtem ko imajo 8 mm projektorji ročno regulacijo od 8 do 24 slik na sekundo. Novejši 8 mm projektorji pa imajo celo stikalo za izklop transporta in nato ročno pomikamo film naprej, ne da bi nam projekcijska žarnica zaradi velike temperature prežgala film. V kolikor na posnetku opazimo zanimiv ali pomemben del lahko projekcijo zaustavimo in s posebnim stikalom preklonimo smer projekcije in predvajamo v obratni smeri, nato pa spet naprej, brez večjih zamud pri predvajanju, ki bi jih zahtevalo previjanje in

ponovna projekcija od začetka.

Filme lahko projiciramo kjerkoli, ker so 8 mm projektorji zelo majhni in lahki za prenos, seveda pod pogojem da je prostor kjer projiciramo temen.

Filmi, ki se dobijo v trgovinah s fotomaterialom, so prav tako pomembni pri snemanju. Včasih imamo na voljo dovolj svetlobe, včasih pa zelo malo. Črno beli obratni filmi, ki jih navadno uporabljamo za taka snemanja imajo občutljivost od 18 DIN, ki niso tako občutljivi do 27 DIN, pri katerih ni potrebno veliko svetlobe, da so posnetki dovolj osvetljeni.

Za filme, ki jih predvajamo po šolah, oziroma so namenjeni večjemu krogu ljudi pa je seveda bolj primeren 16 mm film. Prav tako pa tudi za televizijo, ker so za enkrat naši studiji opremljeni s 16 mm telekinom.

-tz

S skupščine občine Jesenice

Zadovoljiva polletna realizacija proračuna

Glavna točka zadnje redne seje sveta za družbeni plan in finance pri skupščini občine Jesenice je bila informacija o polletni realizaciji proračuna občine.

Dohodki proračuna občine so bili v prvih šestih mesecih letos realizirani s 45,29%, kar je skoraj enako kot lani v istem času. Skupno je bilo vseh dohodkov 4.487.038 N din. Pri tem pa je potrebno pripomniti, da so se dohodki za temeljno izobraževalno skupnost, to je za potrebe šolstva, zbirali posebej in v enakem odstotku.

Najboljšo realizacijo kaže postavka: prispevki od osebnih dohodkov zaposlenih, saj so ti izpolnjeni kar z 49,12%. To je rezultat doslednejše politike v občini do odvajanja prispevkov, predvsem tistih, ki so zaposleni pri nas, stalno bivališče pa imajo drugod. To vprašanje je bilo vsa leta sporno. V železarni in pri gradbenih podjetjih je bilo zaposlenih veliko delavcev iz vseh krajev Jugoslavije, ki so imeli pri nas le začasno bivališče, čeprav so bili na Jesenicah tudi po več let. Njihove občine niso hotele izdati odjavnice, ker bi s tem izgubile marsikateri dinar. Novejši predpisi pa dovoljujejo, da se prispevki od osebnih dohodkov od tako zaposlenih po dveh letih lahko odvajajo v občinski proračun tiste občine, kjer delavec dela, pa čeprav ima ta le začasno bivališče.

Upravnemu organu občine prav gotovo še ni uspelo v celoti urediti tega problema. Pri tem so delovne organizacije v občini premalo zainteresirane. Z njihovo pomočjo in ugotavljanjem še drugih možnosti bi lahko dobili še marsikateri dinar. V občinskem proračunu pa je tako ali tako vedno premalo denarja, dosti manj kot pa je potreb in želja.

Druga pomembnejša po-

stavka proračuna občine so davki, ki pa so realizirani le z 38,68%. Res je, da je bila ta postavka ob začetku leta zelo visoko postavljena, vendar vseeno kaže, da bo do konca leta tudi ta v celoti

ufresničena. To upanje daje predvideno povečanje davka v trgovini in pa skrb skupščinskih organov, da uredijo tudi to vprašanje. Do sedaj pa lahko še marsikje govorimo o nedisciplini pri plačevanju davkov.

V podrobnosti so bili dohodki proračuna občine realizirani:

	plan 1968	polletna realizacija	%	% 1967
prispevki	5.204.910	2.556.774	49,12	40,41
davki	4.016.600	1.553.490	38,68	44,83
takse	660.000	244.118	36,98	45,27
prispevki za mestna zemljišča	1.600.000	206.536	12,91	2,88
drugi dohodki	147.867	25.083	16,96	43,37
prenos iz 1967	107.573	107.573	100,00	100,00
Skupaj za proračun	9.906.950	4.487.0338	45,29	45,65

Pri tem je umestna pripomba, da se k sredstvom za proračun ne štejejo prispevki za urejanje mestnih zemljišč in pa komunalne takse, zato razlika v seštevku.

Ker pričakujejo, da bo proračun občine ob koncu leta vseeno v celoti realiziran, rebalans bržkone ne bo potreben.

Izdatki proračuna so bili seveda v okviru možnosti. Skupno je bilo vseh izdatkov v določenem znesku 4.211.588 N din, ali 46,81% od

predvidenih ter 359.500 N din kateri so bili razporejeni v določenem odstotku OD dohodkov. V določenem odstotku se sredstva razporejajo v sklad za kulturo in prsveto, v sklad za telesno vzgojo, za osnovno dejavnost krajevnih skupnosti in pa v rezervni sklad.

Sicer pa so bili vsi izdatki v okviru določene omejitve potrošnje. Na seji sveta za družbeni plan in finance so razpravljali še o nekaterih vlogah in zemljiških zadevah.

T. L.

3. SEJA OBČINSKE KONFERENCE ZKS

Po uvodnih besedah političnega sekretarja tov. Lotriča o vlogi in nalogah ZK pri uresničevanju smernic IK in predsedstva CK ZKJ, se je razvila precej živahna debata. Vsi ki so v tej debati sodelovali so se strinjali s

V enotni akciji je udarna moč ZK

smernicami v celoti, ravno tako tudi z govorom tov. Tita, ki ga je imel na VI. kongresu ZSJ. Vsi so bili enotni, da se moramo posebno komunisti zavzeti za uresničevanje začrtane poti. Seveda to ne sme biti samo kampanjsko delo, ampak stalna akcija, v kateri moramo komunisti smelo in energično odkrivati napake in jih odstranjevati. V debati je bilo precej kritično nakazano sedanje stanje v pogledu bančnega sistema, ki na račun visokih obrestih jemlje gospodarskim organizacijam denar. Postavljeno je bilo tudi vprašanje ali nimamo pri nas preveč negospodarskih organizacij, ki živijo na račun gospodarstva. Kritično je bilo postavljeno tudi vprašanje nagajevanja po delu in problem neupravičenega bogatenja, ki je v zadnjem času zajelo precejšen obseg, na žalost so med temi tudi člani ZK.

Posamezni člani konference so v svoji debati poudarili, da je nujno, da komunisti dobro poznamo vse probleme, ki hromijo naš razvoj in da

smo pri sprejemanju raznih sklepov in zaključkov enotni. Običajno pa, ko je treba sklepe izvrševati, nam manjka enotne akcije. Ravno zaradi pomankanja enotnosti akcije nimamo zaželjenih uspehov in se tudi naša udarna moč slabi.

Posebno slabo pa vplivajo na ugled Zveze komunistov dejanja posameznih članov ZK, katerim je zelo malo mar če trpi ugled ZK, ampak vidijo samo lastno korist. Vse preveč imamo raznih gospodarskih kriminalov v katere so zapleteni tudi člani ZK. Iznešeno je bilo mnenje, da vsak tak član ZK, ki je posegel neupravičeno v družbeno sredstva, ne more biti več član naše organizacije. Tudi zakonska določila morajo biti takšna, da neupravičeno pridobljena sredstva mora vrniti skupnosti. Samo na tak način bomo posebno pri mlajših članih ZK stalno jačali ugled in aktivnost ZK.

Konferenca je obravnavala tudi teze statuta ZKS in je bilo iznešenih nekaj pripomb.

jetno tu pa tam v različnih letnih časih več mrličev kot štirje, kolikor je projektiranih mrliških vežic, zlasti ob kakih epidemijah. Zato predlagam, kar tudi projekt, ki sem si ga ogledal, dovoljuje, da se poveča število mrliških vežic od 4 na 5.

Obzidje, ki bo kakor razumen iz pustega betona, katerega vrh se vije v obliki spirale vedno više, bo takó, kakor je projektirano, napravilo na obiskovalce monoton vtis, ker bo ves notranji prostor podoben dvorišču kake jetnišnice. Zato predlagam, da se nad vhodom posameznih mrliških vežic projektirajo strešni napušči z barvnim steklom, ki bodo zaščitili vhodna vrata vežice pred neurjem, dežjem in snegom, na drugi strani pa poživilo arhitekturo. Notranjost pa bi, če že danes ni denarja na voljo, pa kasneje okrasil s skulpturami in mozaiki, kar prepuščam našim arhitektom, kiparjem in drugim umetnikom.

Pred vhodom na levi strani, tam, kjer vodi stopnišče v podzemelj, prostore, predlagam, da se postavi katafalk iz marmorja, ki naj služi tako kot na Zalah v Ljubljani, da se postavi krsto umrlega tja v času govorov, petja in drugega.

Iznesel sem svoje mišljenje in mnenje, čeprav že v naprej vem, da projektant, ki je delal brez sugestij in navdih širšega kroga občanov, mojih in verjetno tudi drugih predlogov ne bo upošteval, kar pa se bo verjetno prej ali slej kruto maščevalo.

dr. Milan Čeh

Na Pokljuki v nedeljo ne bo proslave

Poročali smo že, da bo 21. julija na Pokljuki proslava v počastitev dneva vstaje slovenskega naroda. Ob bivšem Lovčevem hotelu naj bi odkrili spominsko obeležje padlim borcem III. bataljona Prešernove brigade. Na občinskem odboru ZKB NOV Radovljica pa smo zvedeli, da je proslava na Pokljuki preložena na prvo soboto v avgustu. Takrat bo odkritje obeležja združeno s praznovanji občinskih praznikov treh gorenjskih občin in sicer Jesenic, Radovljice in Kranja. Dela na spominskem obeležju namreč niso bila končana v določenem roku,

zato so organizatorji proslavo preložili na 3. avgust.

Največja proslava dneva vstaje na Gorenjskem bo v Potoku pri Zalem logu v Selški dolini. Tam bo podelitev domicila gorenjskemu vojnemu področju. Obenem bo tam tudi srečanje borcev škofjeloškega odreda. Proslava se bo pričela 21. julija ob deseti uri dopoldne. V programu bodo sodelovali godba na pihala iz Škofje Loke, moški pevski zbor iz Železnikov, mladinski pevski zbor gimnazije iz Škofje Loke, recitatorski zbor gimnazije in ženski kvintet glasbene šole Škofja Loka.

J. Vidic

Ker so bile podane pripombe iznešene tudi na posameznih sestankih osnovnih organizacij, bo te zbrala komisija za organizacijo in razvoj ZK in jih predlagala kongresu.

V razpravi je sodeloval tudi član CK ZKS Janko Rudolf, ki je poudaril, da v sedanji praksi nismo bili preveč učinkoviti in bo verjetno potrebno še nadalje reševati nekatera vprašanja administrativno, vendar je naloga vseh članov, da aktivno sodelujejo pri odkrivanju vseh pomanjklivosti in sodelujejo pri sprejemanju raznih ukrepov. Smernice IK in predsedstva CK ZKJ pa moramo obravnavati kakor tudi sprejeti v celoti, kajti zelo bi bilo zgrešeno če bi v tem iskali samo tisto, kar nam ustreza. Posamezne organizacije ZK morajo smernice prenesti na njihovo področje, ter se boriti za dosledno izvrševanje posameznih nalog.

Konferenca je izvolila tudi 12 delegatov za VI. kongres ZKS.

Koncert dekliškega pevskega zbora pedagoške šole iz Karlovih Varov

Zelo redko se nudi Jeseničanom priložnost poslušati tako kvalitetno petje, kot so ga pripravile dekleta, bodoče vzgojiteljice iz Karlovih Varov — ČSSR, pretekli petek v dvorani TVD Partizan na Jesenicah. Sestdesetčlanski dekliški pevski zbor, ki ga je vodil glasbeni pedagog Jiri Štrunc, nam je v različnih vokalnih zasedbah od popolnega zbora do polovičnega, terceta in solistov ter ob različnih glasbenih spremljavah malega violinskega orkestra, pokazal res prave mojstrovine vokalnega glasbenega ustvarjanja. Poslušali smo Beethovna, Dvoržaka, Gallusa, Fischerja in druge češke ustvarjalce umetne češke pesmi ter narodne pesmi Čehoslovaške in med drugim tudi rusko, nemško in lužiskosrbsko narodno ter izredno občuteno zapeto slovensko narodno Zagorski zvonovi. Zbor se je odlikoval po izredni čistosti in občutenosti interpretiranja zelo zahtevnega pevskega programa. Zaradi imenitne interpretacije ni prav nič čudno, če zbor velja za enega najboljših mladinskih pevskih zborov Čehoslovaške socialistične republike.

Zbor dekliške pedagoške šole je imel koncert tudi v Kranju, v Kropi in v festivalni dvorani na Bledu.

Čeprav se je v jeseniški dvorani TVD Partizan zbralo nekaj nad sto poslušalcev, je bil kontakt med pevci in poslušalci vzpostavljen že z izvedbo prve točke. Spontani in topli aplavzi so nato sledili po vsaki pesmi do končnega programa. Ob tem velja ponovno poudariti, da je

skoraj nerazumljivo, da se na Jesenicah posveča tako malo pozornosti tako pomembnemu kulturnemu dogodku, kajti zelo redko imamo priliko videti ali poslušati kulturne ustvarjalce iz bratske Čehoslovaške socialistične republike. Ponovno smo pogrešali številne prosvetne in druge družbene delavce, ki bi morali, če ne zaradi kulturnega dogodka, zaradi simpatij do bratskega slovan-

skega naroda prisostvovati koncertu.

Za slovo so mladim pevcem iz Čehoslovaške socialistične republike pred avtobusom zapeli še pevci srednješolskega mladinskega pevskega zbora z Jesenic. Koncert je organizirala po posredovanju kranjske gimnazije Zveza kulturno prosvetnih organizacij občine Jesenice ob veliki pomoči srednješolskega mladinskega pevskega zbora z Jesenic.

Samostojna razstava slik Zdravka Kotnika v Mojstrani

Jutri v soboto 20. t. m. ob 18. uri, bodo v avli osnovne šole v Mojstrani, odprli samostojno razstavo slik domačina Zdravka KOTNIKA, člana likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar.

ZDRAVKO KOTNIK, eden najaktivnejših članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, se že tretjič predstavlja s samostojno razstavo. Redno tudi sodeluje na vseh kolektivnih razstavah članov likovne sekcije DOLIK. Kako marljivo zajema na svoja platna in papir lepote in posebnosti okolja, ki ga obdaja, dokazuje tudi sedanja razstava njegovih olj, temper, akvarela ter kot posebnost tudi figurativno obdelane korenine.

V vseh njegovih delih vidimo njegovo izredno prizadevnost in smisel za barvo in kompozicijo. Čeprav zajema motive za svoja likovna dela v svoji neposredni oko-

lici, se motivno ne ponavlja, kar dokazuje še en njegov poseben dar, dar za opazovanje.

Kot slikar — ljubitelj je v zadnjem desetletju zelo napredoval in ga uvrščamo med najbolj aktivne in ustvarjal-

Intarzije Jurija Hermana

Preteklo soboto so v mali dvorani delavskega doma na Jesenicah odprli zanimivo razstavo intarzij Jurija HERMANA, člana likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar.

JURIJ HERMAN je član likovne sekcije DOLIK že nekaj let. Pristopil je kot likovnik, ki se sicer ukvarja z obrtniško dejavnostjo dekorativnih slik v tehniki intarziranja s posebno pripravljeno slamo. Kot začetnik je šepal v risbi kot osnovi likovnih del v splošnem, pri DOLIKU pa je imel v kratkem času dovolj prilike, da se je v risanju po odlični lastni prizadevnosti toliko iz-

V zadnjih petih letih najboljši uspeh

Za starše in učence bo vsekako zanimiv pregled, koliko učencev je letos uspešno izdelalo razred ali šolo.

V jeseniški občini je osnovno šolo obiskovalo 3.281 učencev. Od tega je v višji razred napredovalo ali pa končalo šolo 2.976 učencev. Brez slabe ocene je napredovalo 2.763 učencev ali 84,20 odstotkov, z negativno oceno pa 213 ali 6,8 učencev. V osnovnih šolah jeseniške občine letos ni napredovalo oz. bo razred

ponavljalo 325 učencev. V radovljiški občini je letos osnovno šolo obiskovalo 3.474 učencev, od tega jih je 3.199 napredovalo. Brez slabe ocene je napredovalo 2.897 učencev ali 83,39 odstotkov. Z negativno oceno je napredovalo 8,4 odstotkov ali 302 učenca.

V osnovnih šolah radovljiške občine letos ni napredovalo 275 učencev.

Največ učencev zaostaja v šestem in sedmem razredu, največ slabih ocen pa je iz matematike, angleščine in slovenščine.

Zanimivo je tudi vedeti, koliko učencev je izdelalo osmi razred v osmih letih, oziroma normalni šolski dobi. Od 407 učencev v jeseniški občini, ki so se pred osmimi leti vpisali v prvi razred, jih je 64,4 odstotkov izdelalo vseh osem razredov, drugi pa so zaostali v petem, šestem ali sedmem razredu.

V radovljiški občini je od 297 učencev ene generacije uspešno izdelalo osmi razred 186 učencev ali 62,6%, 73 učencev pa je končalo šolo v sedmem, 31 učencev v šestem in 2 učenca v petem razredu. Tako v jeseniški kot radovljiški občini je več kot 100 učencev, ki niso videli osmega razreda.

Sicer pa je letošnji šolski uspeh zadovoljiv. Podatki kažejo, da je to najboljši učni uspeh v zadnjih petih letih na osnovnih šolah jeseniške in radovljiške občine.

J. Vidic

film ● film ● film ● film ● film ● film ● film ● film ● film ● film ●

Intimne ure

Ob Intimnih urah se znova srečamo z mladim italijanskim režiserjem Marcom Vicariem, ki nas je »presenetil« s svojimi Sedmimi zlatimi možmi. Lahko vidimo, da je ostal sam sebi zvest, in nas spet presenetil, toda ne v pozitivnem smislu.

Intimne ure so ljubezenski film (Sedem zlatih mož pa na pol komedija napol kriminalka) in dajejo glede na izrazne možnosti večje in uspelejše kreacije. Toda Marco Vicario je že samo špico filma naredil na moč podobno prejšnjemu filmu. (Vožnja z avtomobilom.) Potem sledimo retrospektivi, ki nam odkriva življenje mladega zakonskega para, posebno mlade in lepe Karle, njene ljubezenske avanture z mladim, prikupnim in plašnim študentom astrofizike Aldom. Sledijo zapleti in razpleti ter končno ostaneta Karla in njen mož sama (Aldovo truplo najdejo na samotni obali).

Vse se zdi lepo in kar prijetno. Vendar je vse to praz-

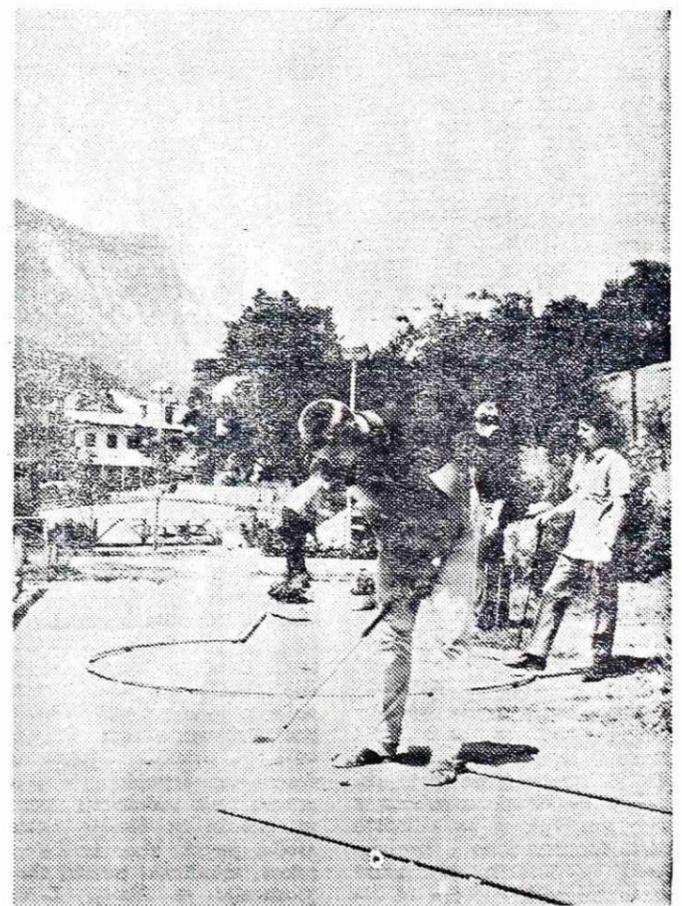
no, brez utemeljitev, zakaj tako početje. Sploh je psihološka stran zelo šibka. Zakaj se Karla spusti v pustolovščino z Aldom? Odgovora, prepričljivega in konkretnega, ni. Morda zato, ker je mož odšel na službeno potovanje v Milano? Ne. Preprosto, ker je to storila z nekim intuitivnim nagibom. Za mladega Alda je njegovo početje kar precej utemeljeno, pa vendarle je vse še tako nejasno. Nejasen pa postaja film tudi zatagadelj, ker se pred nami odvija v retrospektivi. Retrospektiva je domala ves film, tako da sedanjosti v filmu ni. To samo večja karakterno slabo označitev junakov in se (film) zdi gledalcu dolg in dolgočasen. Takšen tudi je.

Igralsko je film slab. Rossana Podesta je sicer fizično simpatična, a igralsko vse prej kot to. Tudi neprimerna maska, ki ji (prav tako kot v filmu Sedem zlatih mož) poudarja oči, je povsem odveč in neestetska, saj njen obraz pri vedrih scenah prav zaradi te malenkosti postane pust, otožen. Drugače kakš-

nega bogatega igralskega zaklada nima. Philippe Leroy, Karlin mož, sicer ni tako anemičen kot Rossana; morda bi pa to bil, če bi se bil večkrat pojavil na ekranu. Njegov obraz je deloval dolgočasno. Čemu?! Tu je še nesrečni mladenič, igra ga Kier Dullea. Ima simpatično postavo, lep filmski obrazek in nadvse prijetno vlogo, drugega nič.

Vicarijevo režijsko delo ni nič posebnega. Stalno ponavlja že odkrite in preizkušene prijeme. Kadriranje in pa izbira okolij pa je čisto banalna. (Kopanje v vodi, ljubljenje ob zvonenu zvonov v zvoniku, čakanje na vlak ob drevesu z njenega in nato z zornega kota nekoga tretjega.) Vicarijevo vodenje igralcev je sploh poglavje zase. Njihovih vlog, razen Rossanine, ni razvijal, prej jih je dušil in tako je nastal slab, dolgočasen film, ki razburja gledalca, ker mu ne pove nič novega, ga ne pritegne, sploh mu ne da ne lahkotne zabave, ne umetnosti.

- na

Mali golf ima na Jesenicah vedno več privrčencev — na sliki hokejist Vinko Pirc, ki je imel doslej pri tej igri najboljši rezultat.

Kaj bodo gledali v kinu

Kino RADIO

20. in 21. julija amer. barvni CS film JUGOZAHODNO OD SANORE, v režiji Sydnie Fiurria, v glavni vlogi Marlon Brando, ob 17. in 19. uri.

22. julija ital. barvni CS film ZLATA PUSCICA, v režiji Antonia Marquerittija, v glavni vlogi Rosana Podesta, ob 17. in 19. uri.

23. in 24. julija amer. barvni CS film RAJ NA HAVAJSKI NACIN, v režiji Michaela Moora, v glavni vlogi Elvis Presley, ob 19. uri.

25. julija slovenski film SAMORASTNIKI, v režiji Igorja Pretnarja, v glavni vlogi Majda Potokar, ob 19. uri.

26. julija jugoslovanskobarvni film KAM PO DEZJU, v režiji Vladana Slijepčevića, v glavni vlogi Stanislava Pešič, ob 17. in 19. uri.

27. julija angl. barvni CS film ZLOMLJENA KRILA, v režiji Johna Guilermina, v glavni vlogi George Peppard in James Mason, ob 17. in 19.30 uri.

Kino PLAVŽ

20. in 21. julija amer. barvni CS film RAJ NA HAVAJSKI NACIN, ob 18. in 20. uri.

22. in 23. julija amer. barvni CS film JUGOZAHODNO OD SANORE, ob 20. uri.

24. julija slovenski film SAMORASTNIKI, ob 20. uri.

25. in 26. julija nemški film SMRTNI ŽARKI dr. MOBUSEA, ob 20. uri.

27. julija jugoslovanski barvni film BRAT dr. HOMERJA, ob 18. in 20. uri, v režiji Žika Mitrovića, v glavni vlogi Bata Živojinović.

Kino DOVJE

20. julija ital. film INTIMNE URE.

21. julija ital. barvni CS film POD ZELENI MI ZASTAVAMI.

25. julija amer. barvni CS film JUGOZAHODNO OD SANORE.

27. julija nemški film SMRTNI ŽARKI dr. MOBUSEA.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame in stare mame

MARIJE ŠEPIC

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani, nam izrekli sožalje, počastili njen spomin in jo spremili na njeni zadnji poti. Iskrena zahvala sostanovalcem za venec, organizacijam SZDL, Združenju vojaških vojnih invalidov in sodelavkam predelovalnih obratov.

Zahvaljujemo se za pomoč predsednici KO SZDL Genicij Arh, tov. Kosančevi in tov. Bohinčevi, tov. Arhovi pa še posebej za poslovilne besede pri odprtem grobu. Lepo se zahvaljujemo družinam Šolar, Kapus in Mlakar, ki so nam v teh dneh nudili vso pomoč in vsem lastnikom osebnih avtomobilov.

Zahvaljujemo se zdravnikom dr. Sajevidu, dr. Tancarju in dr. Čehu za zdravljenje in lajšanje bolečin drage pokojnice.

Zalujoči sinovi, hčerke, zetje in vnuki.

Kino ZIROVNICA

21. julija amer. barvni film SERIF IZ DODGE CITYA.

28. julija amer. barvni CS film JUGOZAHODNO OD SANORE.

Kino KRANJSKA GORA

20. julija amer. barvni film SERIF IZ DODGE CITYA.

21. julija nemški film SMRTNI ŽARKI dr. MOBUSEA.

25. julija amer. barvni CS film RAJ NA HAVAJSKI NACIN.

27. julija amer. barvni CS film JUGOZAHODNO OD SANORE.

ZAHVALA

Ob nenadni in prehitri izgubi najine drage in dobre mame

MARIJE BRUDAR por. REBOLJ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se poslovilili od nje in ji darovali cvetje. Prav lepa hvala vsem stanovalcem hišnega sveta na Savski c. št. 21, 22 in 23 za podarjeni venec in denarno pomoč. Prav posebno zahvalo dolgujeva tov. Slavici Kavčič, Kolomarjevi, Debeljakovi in Celarčevi za nesebično pomoč v teh težkih trenutkih.

Zahvaljujemo se obratu žebeljarne in trgovskemu podjetju Universal za podarjena venca.

Lepa hvala vsem lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo.

Iskrena hvala tudi pevske-mu zboru Društva upokojencev in vsem, ki so jo spremili k njenemu zadnjemu počitku.

Zalujoča: sin Branko in hčerka Štefka z družino

OBVESTILO

Vse interesente, ki se žele udeležiti obiska v koncentracijskem taborišču Dachau ob priliki odkritja spomenika v dneh od 7. do 9. septembra 1968, obveščamo, naj se prijavijo najkasneje do 5. 8. 1968 v pisarni občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, kjer dobe tudi vse informacije.

Komisija internirancev in izseljencev občinskega odbora ZZB NOV Jesenice

RAZPIS

Stanovanjsko podjetje Jesenice pripravlja dokumentacijo in zemljišče za graditelje enodružinskih hiš po zazidalnem načrtu Lipce III (nad železniško postajo Vintgar). Zazidalni načrt predvideva 26 enodružinskih hiš. Stanovanjsko podjetje ima na razpolago še 5 prostih parcel. Gradbeno dovoljenje bo predvidoma izdano še v tem mesecu.

Interesenti naj se v uradnih urah zglasijo v tehničnem sektorju Stanovanjskega podjetja Jesenice, Industrijska ul. 1/a, kjer bodo dobili vse potrebne informacije.

Stanovanjsko podjetje Jesenice

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame

IVANE URBAS

se iskreno zahvaljujemo dr. Brandstetterju in strežnemu osebju internega oddelka bolnišnice Jesenice za zdravljenje, skrb in nego. Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom za denarno pomoč in vso ostalo pomoč in vseh težkih dneh. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam izrekli sožalje, z nami sočustvovali in jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: sin Aleksander in Valentina, hčerke Vida, Irena in Zofka z družinami, brat Mirko, Vera in Zofka z družinami in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem valjarne 2400 se iskreno zahvaljujem za zbrano denarno pomoč, ki sem jo prejela ob smrti moje drage mame.

Zofka Skumavec
valjarna 2400

ZAHVALA

Sindikala, odboru upravnih služb se najlepše zahvaljujem za brezplačno letovanje v Crikvenici.

Cilka Talar

Ohranimo vsaj nekaj neoskrunjenih predelov resničnim ljubiteljem naravnih lepote

Motoriziran turizem neusmiljeno prodira in osvaja ter zastruplja lepoto in mir planinskega sveta. Ljubitelji blagodejnega miru in lepote naših gora, kar znajo v mnogo večji meri ceniti inozemski obiskovalci gora, kot pa naši izletniki in turisti, se morajo iz doline Vrat, Koritnice, Vršiča, Krme in Kota umikati v osamljene okrašlje in krnice Bale, Bavšice, Lepene, Zadnje in Gorenje Trente, kjer ni hrupne pesmi, vpitja, harmonike, bencinskih hlapov, prahu, hup in trušča nekulturnih in lažnih ljubiteljev in obiskovalcev gora.

Tako je na Vršiču, tako je na žalost v Planici in drugje. Mestni trušč je prodrl tudi v te kraje in izmaličil lepoto in mir gora, ki so postale lastnina delovnih ljudi in mladine, ki po napornem delu in učenju tako zelo potrebujejo psihične in fizične rekreacije. Mi moramo ohraniti lepoto in mir planinskega sveta in ga posredovati pravim, iskrenim in kulturnim ljubiteljem, ki so vsega tega bogastva vredni in potrebni.

Skrbeti moramo za red in čistočo v in okoli planinskih postojank, pri studencih, na razglednih počivalih in vrhovih, ki so največkrat bolj podobni skladiščem DINOSA,

kot našemu planinskemu svetu, ki naj bi osrečeval številne obiskovalce gora.

Planinski svet je ostal ohranjen z vsemi svojimi čari samo še v Zajezerski dolini, na Lepi Komni, pri Križkih jezerih, povsod drugje pa so ljudske množice prevpile lepoto in mir ter veličino gora.

Gorniki se umikajo in beže v svet med Pelci in Ozebniki, na čudovito razgledno rateško Sleme nad Planico in pod mogočne prepadne in previsne stene Mojstrovk, Travnika in Šit, kraljestva šeste stopnje težavnosti, v Veliko Dnino, Krnico, tja, kjer je gorski svet še neoskrunjen, kjer ne leži ob stečinah di-

vjadi in na planinskih poteh uvelo redko planinsko cvetje.

Svojevstveno izoblikovani gorski svet Martuljka, Delega potoka, za Akom, pod Srcem in Kurjega vrha, je dolga leta vse do danes ohranil in čuval neoskrunjeno prvobitno lepoto gora. Le slabo shojene stečine divjadi, nemarkirane planinske poti so vodile prave, tihe in iskrene, kulturne gornike v ta gorski svet. Tam so ljubitelji in obiskovalci uživali in doživljali vso lepoto naših gora, navduševali so se nad bogastvom gorske cvetane in favne. Martuljek je bil dolga leta vedno zaščiteno, proglašeno je bil za narodni park.

Toda čudoviti gorski svet za Akom in pod Srcem je postal plen grabežljivih, lažnih ljubiteljev gora. V za Ak in pod Srce je roka lažnega hribovca markirala z rdečimi packami pota, ki na žalost niso niti zavarovana in predstavljajo resno, življenj-

ska nevarnost za slabo ali neprimerno opremljenega turist, izletnika in planinca, ki ga je zvodila v to okolje nepravna markacija.

Markacijam po skalah in drevju slede otroci, izletniki in turisti, ki z vpitjem, streljanjem in drugimi nekulturnimi početji skrunijo lepoto, veličino in mir teh gora.

Starejše generacije gornikov, plezalcev in alpinistov so znale čuvati naš narodni park, znale so visoko ceniti svet tišine pod Slemenom, Kukovo špico, Gulcami, Široko pečjo, Oltarjem, Poncami, Špikom in Frdamanimi ravnimi planinske poti so vdirajo v ta edinstveni gorski svet in kažejo pot mnogim, ki ne znajo ceniti in spoštovati te edinstvene lepote, za katero nas zavidajo številni najvidnejši poznavalci naravnih lepote in zanimivosti ter znamenitosti sveta in govore o lepotah in miru naših gora v samih presežnikih.

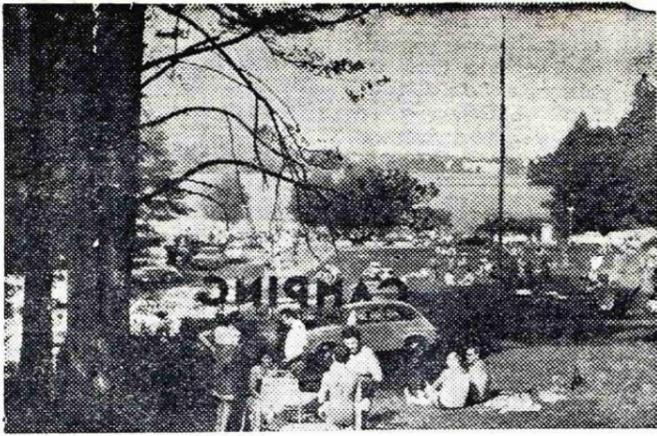
Vest bi morala peči vsakogar, ki kakorkoli zlorablja, skrni in uničuje to edino še preostalo lepoto, veličino in mir naših gora. Roka, ki je markirala pot v za AK in pod Srce, naj se sramuje

svojega nekulturnega početja. Markirane poti morajo biti tudi skrbno nadelane in zavarovane. Svet za Akom in pod Srcem ni za vsakogar. Sem naj se zatekajo res samo resnični ljubitelji lepote, veličine in miru. Pot v te pravljicne predelje naj bo odprta le tistim, ki znajo ceniti, čuvati in kulturno uživati to redko in edinstveno gorsko bogastvo.

Planinska zveza Slovenije bi morala planinskim društvom in njihovim AO prepovedati uporabljati z zakonom zaščitene planinske markacije za take namene in za markiranje slabo nadelanih in nezavarovanih poti kot je to primer za Akom in pod Srcem. Tako početje je tuje pravim ljubiteljem Martuljka in meče dokaj žalostno, temno senco na kulturno dozorelost markerjev.

Uroš Župančič

Pripis uredništva: Želimo, da bi o načetem problemu spregovorili tudi drugi gorniki in turisti ter turistični in drugi javni delavci. Menimo, da je načeto vprašanje za našo občino zelo pomembno in da zasluži širšo polemiko.

Tudi naši sodelavci radi obiskujejo blejsko jezero

Nova generacija plezalcev

S pričetkom glavne plezalne sezone, ki zajema v glavnem julij, avgust in september, ko izgine sneg v višinah in ko preneha odstopanje in padanje kamenja, je zaključil jeseniški AO plezalno šolo svojih pripravnikov.

Vsi večji plezalni centri vodijo take šole, ki obsegajo praktični pouk v »plezalnih vrtcih« in teoretična predavanja. Plezalni vrtci so nizke stene v bližini mest, ki imajo po možnosti vse težavnostne stopnje plezanja razporejene v isti nizki in nerazsežni steni. Te stene za vadbo so visoke navadno 20 do 40 m. V bližini Jesenic je lahko organizirati plezalni vrtec v Mežaklji in v Kovačevcu na karavanški strani. Jeseniški pripravniki alpinističnega odseka so imeli dvajset treningov v steni v Kovačevcu, ki jih je vodil Mitja Košir. Na teh treningih so obdelali tudi vse teorije uporabljanja plezalnih pripomočkov.

S pričetkom plezalne sezo-

Alpinisti iz Mojstrane v Franciji

V četrtek 11. t. m. zvečer je odšla v Francijo skupina štirih alpinistov iz Mojstrane. Vodja odprave je 25-letni Klavdij Mlekuž, zaposlen v Železarni kot ključavničar. V odpravi pa so še 22-letni Janez Azman, po poklicu električar, prav tako zaposlen v Železarni, 22-letni Zvone Kofler, mizar v Mojstrani in 21-letni Janez Brojan, zaposlen v Železarni kot žičar.

V Franciji ostanejo mesec dni in sicer bodo plezali razne smeri v najvišji gori Evrope — Mont Blancu. V začetku avgusta pa se jim bo verjetno pridružil tudi Janez Hrovat, ki bo posnel krajši film.

Ista skupina alpinistov je pred kratkim v gorski skupini Tre Cime di Lavaredo dosegla največji jugoslovanski alpinistični uspeh v zadnjih letih. Upamo, da se bodo tudi iz Francije vrnili z novimi uspehi.

ne se je pričelo sistematično spoznavanje naših sten in naših gora nasploh. Jeseniški gorski vodniki Pavle Dimitrov, Uroš Župančič in Ciril Praček, so izvedli s pripravniki, ki jim ima odsek sedaj čez 15, naslednje vzpone: slovensko smer v triglavski steni nemško smer, bavarsko smer, bohinjsko smer, vse v triglavski steni, potem Hornovo smer v Jalovcu, iz za Aka prek Amfiteatra na Dovški križ, kaminsko smer, severni raz in zapadni raz v Mojstrovki.

Po vseh teh plezalnih vzponih so pričeli nekateri perspektivnejši pripravniki plezati že samostojno in se ozirajo že po težjih smereh. Najlepši zgled imajo jeseniški pripravniki trenutno v skromnih in skrajno borbenih mojstranskih tovariših, ki so se v razdobju treh let sistematičnega dela povzpeli v sam vrh jugoslovanskega in lahko bi rekli tudi evropskega alpinizma.

V sklopu alpinistične šole so bila tudi razna predavanja; tako je govoril Uroš Župančič o zgodovini slovenskega in svetovnega gorohodstva in plezanja; Pavle Dimitrov o tehniki plezanja in Ciril Praček o liku alpinista in o turnem smučanju.

Mitja Košir je trenutno v Chamonixu na taboru PZS, kjer so tudi mojstranski in ljubljanski plezalci. V Chamonixu pod M. Blancom ostanejo mesec dni in imajo trden namen seči po najtežjih storitvah v Centralnih

JANEZ BROJAN

ZVONE KOFLER

KLAVDIJ MLEKUŽ

JANEZ AZMAN

Uspela turneja judoistov

Naša sekcija je za konec sezone uspela organizirati turnejo po Avstriji in Češko-slovaški. Denar smo deloma zbrali s pomočjo podjetij, deloma pa smo ga prispevali sami. Skupno smo se pomerili s štirimi ekipami, od tega smo eno tekmo zgubili, ostale pa zmagali.

V lepem letoviščarskem kraju Hofgasteinu v Avstriji je bil organiziran turnir štirih ekip. V prvem kolu smo se srečali s Hofgasteinom. Začelo se je prav dobro. Morič in Krajzelj sta zmagala, nato je

sodnik za dobro akcijo Avstrijca prekinil borbo in jaz sem izgubil. V poltežki kategoriji se je Vilfanu po vodstvu nenadoma ponovila stara poškodba rame in drugi mož je izgubil. V teži kategoriji pa je začel krvaveti iz nosu Stare in je tudi — po zelo enakovredni borbi — izgubil. Tako smo nepričakovano izgubili z 2:3, kar je spravilo domače navijače na noge. Zatem sta se pomerili ekipi Saalfeldna in Lenda. Zmagali so prvi s 3:2. V našem drugem srečanju je bil nasprotnik JX Saalfelden. Najprej je s celim metom zmagal Morič, nato je bil uspešen Krajzelj zatem sem z metom zmagal jaz, v poltežki je podlegel Dvoršak in v teži je zopet zmagal Stare; torej 4:1 za nas. Zatem je Hofgastein premagal Lenda s 5:0. Jesenice so se nato pomerile s Saalfeldnom. Zopet je z lepim metom zmagal Morič, tudi Krajzelj je prinesel celo točko, Ferbežar (rezerva) je zmagal z vzvodom, Dvoršak je prinesel četrto točko in v teži se je

končno posrečilo tudi meni zmagati, kajti med borbo sem zbolel.

Na naše veliko veselje pa se je situacija v zadnji tekmi povsem obrnila. Ekipa Saalfeldna je porazila Hofgastein s 3:2 in ker smo imeli mi največ tehničnih točk (zmage z večjo vrednostjo), nam je prinesel ta rezultat prvo mesto na turnirju. Končni vrstni red je bil naslednji: 1. Jesenice, 2. Hofgastein, 3. Saalfelden, 4. Lend.

Naslednji dan so nas gostoljubni domačini popeljali z gondolo na njihove smučarske terene, od koder se nam je nudil čudovit razgled po dolini Gastein in po svetovno znanih smučarskih progah. Zatem so nas seznanili z zanimivostmi kraja in okolice in po osvežitvi v bazenu smo se odpeljali proti Pragi.

V zlatem mestu je bilo vroče, celo soparno. Tekma s Spartakom — Vršovice je bila napovedana ob 17. uri. Ko smo se začeli ogrevati, je pot kar lil z nas. Okna dvorane v četrtem nadstropju so bila vsa odprta, vendar nas je obupna sopara kar dušila. Skozi okna smo poželjivo pogledovali na bazen pod nami in vsi smo si želeli, da bi bila tekma že za nami. O Čehih nismo vedeli dosti. Le z velike oglasne table smo iz fotografij razbrali, da so bili lani v Bologni drugi za Sovjeti na mednarodnem turnirju. Razen lahkoša (zeleni), so nosili vsi rjave pasove. Potem se je začelo. Kakor je bilo v Avstriji sojenje zelo nestrokovno, smo bili tu zadovoljni.

Morič je imel mnogo dela v lahki kategoriji, da je zmagal. Krajzelj je napravil met za pol točke in tudi zmagal. Prav tako jaz v srednji. V poltežki je Dvoršak po rahlem vodstvu izgubil s celo točko na kontra tehniko, Stare pa se je boril neodločeno. Rezultat 7:3 za nas. Zatem smo imeli vsi naši in njihovi judoisti randori (borbe za učenje), kjer smo izmenjavali izkušnje in znanje.

Na povratku nas je pot vodila prek srednjeveškega Landsluta in Münchna, ki je že v znamenju olimpijskih iger, domov.

Kučina

Mladinci GEŽ na vrhu Triglava

Preteklo soboto in nedeljo je mladinski aktiv GEŽ organiziral skupno rekreacijsko turo na vrh Triglava. Skupina, v kateri so bila večina mlada dekleta, se je povzpela po poti čez Prag do Staničeve kočice. Prijazna in vesela oskrbnica nas je lepo sprejela. Kmalu se je razlegala vesela pesem in utrujenost je minila.

Sončno jutro nas je kmalu izvabilo iz kočice in v zgodnjih jutranjih urah smo že stali na vrhu Triglava. Prekrasen pogled na megleno morje, ki je pokrivalo dolino. Ko smo se nagledali lepote, je zapela vrv in krst je bil mimo, seveda ne brez stokanja. V mislih imam staro navado, ki jo zlasti poznajo planinci, ki prvič dosežejo svoj cilj in vrh visoke gore. Z vrvjo jih krstijo tako, kakor smo mi krstili naše sodelavce, ki so se prvič povzpeli na Triglav.

Judo — liga prijateljstva

V soboto, 20. 7. bo ob 19. uri v domu TVD Partizan Jesenice II. kolo »Lige prijateljstva«. Po prvem kolu, ki je bilo v Veldnu na Koroškem, vodijo Jesenice pri članih in mladincih. Italijani napovedujejo revanš za tokrat. Tudi Avstrijci se dobro pripravljajo in obetajo se zanimive borbe. Upajmo le, da bosta pokala še ostala v naših rokah.

Kučina